

Factsheet Mondelinge Vraag

<p>Onderwerp: verkoopbonussen voor tabaksproducten ('Tabakszaken krijgen illegale verkoopbonussen')</p> <p>Bron van artikel: Parool.nl, 25 juni 2018; en http://www.onderzoeksredactietabak.nl/2018/06/25/achtergrondverhaal-hoe-de-marketingstrategieen-van-de-tabaksindustrie-zijn-veranderd-na-invoering-van-de-tabakswet/</p> <p>Naam dossierhouder: 10.2.e [redacted]</p> <p>Telefoonnummer dossierhouder: 10.2.e [redacted]</p>	
Samenvatting van onderwerp dat voorligt	Journalisten melden dat tabak en gemakszaken een illegale bonus ontvangen op basis van de verkoopresultaten.
De context van het onderwerp	Er geldt een streng reclame en sponsorverbod voor tabaks- en aanverwante Producten in de Tabaks- en rookwarenwet. Eind vorig jaar heeft de NVWA onderzoek gedaan naar vergelijkbare praktijken bij studentenverenigingen, stuitte daarbij op verboden contracten en deelde 9 boetes uit. Op dit moment doet de NVWA onderzoek naar mogelijke contracten op festivals. Vraag is of in de voorliggende situatie sprake is van verboden sponsoring of dat het hier om toegestane vergoedingen voor reclame of een verkoopschap betreft. Per situatie moet dit door de NVWA goed bekeken worden.
Wat vinden wij van het bericht?	Het artikel suggereert dat speciaalzaken door een bonus en een instructie worden aangemoedigd een bepaald merk te promoten. Dit is verboden. Op basis van het bericht kunnen er geen conclusies getrokken worden en is het aan de NVWA om deze signalen te onderzoeken. Een lange versie van het artikel is gepubliceerd op de website van Vrij Nederland, er is geen onderzoek beschikbaar gesteld door het Nederland Tijdschrift voor Geneeskunde.
Kernboodschap	Nederland heeft een streng reclame en sponsoringsverbod. Tabakspeciaalzaken mogen echter wel reclame maken, binnen de winkel en via de gevel. Een extra financiële bonus die gerelateerd is aan verkoopcijfers van de fabrikant aan de eigenaar van een speciaalzaak, is gezien het sponsoringsverbod echter niet toegestaan. Staatssecretaris heeft de NVWA gevraagd de signalen te onderzoeken. Als er sprake is van verboden sponsoring dan zal de NVWA optreden.
Handelingsperspectief (wat kunnen we als VWS doen of toezeggen)	Staatssecretaris heeft de NVWA gevraagd onderzoek te doen naar aanleiding van de signalen en hem over de uitkomsten te informeren. Staatssecretaris zal daarna ook uw Kamer informeren.
Politieke afspraken (regerakkoord, convenant, coalitieafspraken e.d.)	Uitbreiding van het reclameverbod (verbieden van reclame binnen en buiten de speciaalzaak) is inzet van het Preventieakkoord.
Feiten&cijfers	In de Tabaks- en rookwarenwet is een reclame en sponsoringsverbod voor Tabaks- en aanverwante producten geregeld.

	<ul style="list-style-type: none"> • De definitie van sponsoring is in de wet heel ruim gedefinieerd: <i>sponsoring: elke openbare of particuliere economische bijdrage aan een activiteit, evenement of persoon, die het bekendheid geven aan of het aanprijzen van een tabaksproduct, elektronische sigaret of navulverpakking tot doel dan wel tot rechtstreeks of onrechtstreeks gevolg heeft</i> • Tabakspeciaalzaken (zaken waar minstens 90 merkenversies aanwezig zijn voor verkoop, dat zijn ook de gemakzaken zoals Bruna en Primera) zijn uitgezonderd van het reclameverbod, zij mogen binnen en buiten de winkel reclame maken voor tabaksproducten (gevelreclame) en daarmee ook een bepaald merk promoten. • Met het regelen van een uitstalverbod is het reclameverbod al enigszins uitgebreid (uitstalverbod in de etalage van een speciaalzaak). Het is dan niet meer toegestaan reclame te maken in een etalage van een speciaalzaak. Het maken van reclame voor tabaksproducten en aanverwante producten in de etalage wordt niet meer in overeenstemming geacht met het gevoerde tabaksontmoedigingsbeleid.
Overig (zoals heikele punten en pers)	

Spreektekst

- Nederland heeft een streng reclame en sponsoringsverbod.
- Tabakspeciaalzaken mogen echter wel reclame maken, binnen de winkel en via de gevel.
- Een extra financiële bonus die gerelateerd is aan de verkoopcijfers van tabak en aanverante producten, van de fabrikant aan de eigenaar van een speciaalzaak, is gezien het sponsoringsverbod echter niet toegestaan.
- Dit beleid valt onder de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris. Hij heeft de NVWA gevraagd de signalen te onderzoeken en hem over de uitkomsten te informeren.
- Als er sprake is van verboden sponsoring dan zal de NVWA optreden.

Tabakszaken krijgen illegale verkoopbonussen

© ANP

Sigarettenfabrikanten geven tabakszaken en 'gemakswinkels' bonussen voor verkoopresultaten en merkpromotie.

Door: ANP 25 juni 2018, 07:05

De verkoopbonussen, die verboden zijn, lopen soms tot in de duizenden euro's en het gaat mogelijk om honderden contracten.

De Onderzoeksredactie Tabak brengt dat nieuws naar buiten. Het samenwerkingsverband van onderzoeksjournalisten en het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde heeft vijftien winkels bezocht, die haast allemaal bevestigen dat ze dergelijke bonussen krijgen. Hoe meer ze verkopen, hoe groter de bonus.

Volgens de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) is zo'n beloning niet toegestaan, meldt de onderzoeksredactie. Elke financiële bonus die de verkoop direct of indirect stimuleert is op basis van de Tabaks- en Rookwarenwet verboden.

Naast bonussen voor verkoop, betalen fabrikanten ook vergoedingen voor reclame en tijdelijke promotieacties. Dat hoeft echter niet per se in strijd met de regels te zijn.

Zie voor het gehele artikel Vrij Nederland / NTvG:

De tabakslobby is allesbehalve uitgespeeld, ontdekte Onderzoeksredactie Tabak. Fabrikanten sluiten bonuscontracten met tabakszaken, creëren *goodwill* door festivals en museums te sponsoren en rekruteren *influencers* op social media. Ondertussen staat de NVWA machteloos.

Tekst [Tijn Oostenbrink](#) en [Guido van Diepen](#)

Headerbeeld Flickr
deel dit verhaal

7 tot 9 minuten leestijd

Reclame maken voor sigaretten is sinds 2002 verboden. Dus geen sponsoring van muziekfestivals of sportclubs en geen advertenties op radio of televisie. Alleen op vijf meter afstand van een verkooppunt mag reclame worden gemaakt. Maar de tabaksindustrie beschikt nog altijd over grote marketingteams met enorme budgetten. Die richten zich sinds de invoering van het reclameverbod vooral op het verleiden van jongeren via verkoopkanalen als studentenverenigingen en op studentengala's en lustra, zo bleek in juli 2017 na speurwerk van de Onderzoeksredactie Tabak (ORT). De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit stelde naar aanleiding hiervan een onderzoek in.

Nu investeerders hun handen aftrekken van de tabaksindustrie en ook de antirooklobby steeds meer bijval krijgt, doen de fabrikanten bovendien van alles om hun besmeurde imago op te schonen en als een 'normale' bedrijfstak te worden gezien. Ze leggen nadruk op 'duurzame' tabaksproductie, 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' en doneren geld aan maatschappelijke en culturele instellingen, zoals (tot 2017) het Rijksmuseum, de Amsterdamse Stadsschouwburg en Stichting Lezen en Schrijven, en Green Deals en de JTI foundation. Het streven naar 'normalisatie' keert steeds terug in de marketingtactieken van de tabaksindustrie.

Uitbetaald in sigaretten

Maar het blijft niet alleen bij studentenverenigingen en maatschappelijke en culturele instellingen. Uit een rondgang langs veertien tabakszaken en gemakswinkels in Amsterdam en Nijmegen is gebleken dat de fabrikanten hen aan het einde van het jaar op basis van de verkoopcijfers een extraatje geven. Dat gaat vaak over duizenden euro's, soms uitbetaald in geld, soms in sigaretten.

Een winkelier in Nijmegen laat weten dat zij op dit moment vooral Pall Mall moet aanprijzen. De bonus die ze krijgt, is afhankelijk van de verkoopcijfers van het merk.

Een winkelier in Nijmegen laat weten dat zij op dit moment vooral Pall Mall (BAT) moet aanprijzen bij haar klanten. De bonus die ze vervolgens krijgt, is afhankelijk van de verkoopcijfers van het merk. Verder wordt in contracten vastgelegd welk deel van het schap moet worden ingeruimd voor producten van de betreffende fabrikant, ten koste van merken van de concurrent.

Advertentie

Advertentie

Volgens de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de controle instantie inzake de Tabakswet, zijn dit soort verkoopbonussen verboden omdat ze leiden tot het specifiek aanprijzen van een tabaksproduct. Dit wordt aangemerkt als sponsoring en dat is per definitie in strijd met de Tabakswet, zo reageert woordvoerder Rob Hageman van de NVWA op onze bevindingen.

Of tabaksfabrikanten middels een vergoeding een betere plek in het schap mogen kopen, houdt de NVWA nog in het midden. 'Het hangt ervan af in hoeverre de betaling voor schapruimte leidt tot extra aanprijzing van het product,' laat Hageman weten.

Flickr

Eindejaarsuitkering

Vooraf Philip Morris doet het goed bij de door ons bezochte tabakszaken. Zij betalen vaak meer en eisen in ruil daarvoor een percentage van het schap op. Bij de ene winkel is dat veertig procent, bij een andere zestig procent. Ondernemers krijgen instructies van de tabaksfirma over de inrichting van het schap. Om die afspraken te controleren, stuurt het bedrijf vertegenwoordigers naar winkels.

Een medewerker van Primera vertelt dat tabaksfabrikant BAT de drijvende kracht is achter hun schappen en promotiemateriaal. Niet geheel verrassend, want BAT heeft samen met Agio Sigaren veertig procent van de aandelen in de winkelketen.

De ondernemers zijn afhankelijk van de extra vergoedingen. 'Van alleen de sigarettenverkoop kom je vanwege de kleine marge niet rond.'

De contracten gaan ook over het uitstellen van promomateriaal in de vorm van posters, lichtbakken, acties en beeldschermen met promovideo's. Uit onderzoek van het Trimbos

Instituut is gebleken dat alleen al het plaatsen van displays op verkooppunten het stoppen met roken bemoeilijkt en de kans vergroot dat iemand begint met roken.

De ondernemers zijn afhankelijk van de extra vergoedingen, zo blijkt uit de rondgang. 'Van alleen de sigarettenverkoop kom je vanwege de kleine marge niet rond,' zegt een winkeleigenaar. 'Daarom zijn de bonussen en extra vergoedingen voor het promomateriaal een welkome aanvulling. Ik zie het als eindejaarsuitkering.'

In drie van de winkels treffen we ook de IQOS ('I Quit Ordinary Smoking') zeer prominent in het schap aan. In het apparaat wordt de tabak verwarmd in plaats van verbrand. Philip Morris zegt zo de eerste stap te willen zetten naar een rookvrije wereld. Het personeel van de verkooppunten kreeg een basistraining van de tabaksfabrikant en is nu gekwalificeerd de IQOS-apparaten te verkopen. Ook de verkoop van IQOS is gekoppeld aan bonussen. De winkels zijn gevestigd op toplocaties in Amsterdam Oud-Zuid of in het centrum van die stad, waar de clientèle over het algemeen meer te besteden heeft.

Exclusiviteitsdeals

In april dit jaar kreeg sigarettenfabrikant Japan Tobacco International (JTI) negen boetes opgelegd naar aanleiding van het onderzoek van de Onderzoeksredactie Tabak naar de afspraken met studentenverenigingen. Nu hangt de fabrikant een boete boven het hoofd die kan oplopen tot drie miljoen euro.

Fabrikanten trekken zich niets aan van de boetes. Na meerdere malen beboet te zijn voor overtreding van het sponsorverbod, gaan ze gewoon door met de exclusieve verkoop op festivals.

Niet alleen JTI is schuldig bevonden aan deze vorm van sponsoring, ook Philip Morris en BAT hebben boetes gekregen nadat ons vervolgonderzoek uitwees dat zij ook exclusiviteitsdeals hadden gesloten met muziekfestivals.

Opvallend is dat de fabrikanten zich niets lijken aan te trekken van de boetes. Na meerdere malen beboet te zijn voor overtreding van het sponsorverbod, gaan ze gewoon door met de exclusieve verkoop op festivals als Pinkpop, Down The Rabbit Hole, Extrema, Amsterdam Open Air, LenteDrift, Toffler en Groove Garden, zo wijst recent onderzoek uit.

Nederland volgt hiermee een trend die eerder al in Amerika werd gesignaleerd. Een Amerikaans onderzoek van de Federal Trade Commission (FTC) uit 2016 laat zien dat de marketingactiviteiten van de tabaksfabrikanten zich verplaatsen. In plaats van openlijke reclame in winkels, tijdschriften en op straat richt marketing zich nu op groothandelaren en retailers. De FTC onderzocht hoeveel geld de vier grootste fabrikanten (Philip Morris, BAT, Imperial Tobacco en de Vector Group) uitgaven aan marketing en waar dat geld precies naar toe gaat. Maar liefst zeven miljard dollar (83,2%) betaalden fabrikanten aan groothandelaren en retailers om acties en kortingen te kunnen aanbieden aan de consument. Daarnaast werd er

230 miljoen dollar uitgegeven aan zogeheten *promotional allowances* voor groothandelaren en retailers. Dat zijn bedragen voor een goede plek in het schap, volumevoordeel en bonussen bij goede verkoopcijfers. Ook het sturen van displays en ander promotiemateriaal valt onder deze marketingcategorie.

Uit het Amerikaanse onderzoek blijkt dat bijna het gehele marketingbudget van de fabrikanten wordt uitgegeven aan afspraken met groothandelaren en retailers, dezelfde verschuiving van consument naar verkooppunt dus die de Onderzoeksredactie Tabak in Nederland aantrof.

Flickr

Goodwill kweken

De sponsoring van verkooppunten is gericht op het vergroten van de omzet en de afzetmarkt. Bij de sponsoring van culturele instellingen als musea of schouwburgen gaat het de tabaksfabrikanten om imagoverbetering en normalisatie van hun bedrijfstak. De tabaksindustrie kweekt zo goodwill bij invloedrijke personen en verkeert als sponsor in bestuurlijke kringen. Zo sponsorde fabrikant JTI tot en met 2016 jarenlang het Rijksmuseum. Ook de Amsterdamse Stadsschouwburg en Stichting Lezen en Schrijven konden rekenen op een bijdrage van de tabaksfabrikant.

Tabaksfabrikanten mogen wel humanitaire projecten steunen. De JTI-website staat vol verhalen over hoe het bedrijf het milieu beschermt en opkomt voor mensenrechten.

Het financieel steunen van een culturele instelling kan gezien worden als een vorm van sponsoring. De NVWA oordeelt dat zelfs het noemen van de sponsoring in een jaarverslag bekendheid kan geven aan tabaksproducten, al dan niet onbedoeld. Ook deze vorm van sponsoring is daarmee in strijd met de Tabakswet. Wellicht een van de redenen voor het Rijksmuseum om hun contract met JTI in 2017 niet te verlengen.

Tabaksfabrikanten mogen op grond van de wet wel humanitaire projecten steunen. JTI loopt hierin voorop. De JTI-website staat vol met verhalen over hoe het bedrijf illegale handel in sigaretten tegengaat, het milieu beschermt en opkomt voor mensenrechten. JTI wil zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen door middel van *corporate social responsibility* (CSR), een trend die meerdere multinationals aangrijpen om hun bestaan te verantwoorden. Het bedrijf heeft hiertoe de JTI Foundation opgericht, een stichting die meer dan tweehonderdvijftig humanitaire projecten steunt in negentien landen. Zo gaat het bedrijf kinderarbeid tegen in Afrikaanse landen, geeft het financiële steun aan slachtoffers van de tsunami in Japan en plant het bomen in Tanzania. JTI is ook in Nederland maatschappelijk actief. Zo steunde het bedrijf de kustgemeenten in het kader van het project Green Deals om de stranden schoon te houden. Er werden posters opgehangen en peukenbakken geplaatst met het logo van JTI. De fabrikant hoopte zo goodwill te kweken bij zowel de overheid als de strandbezoekers. Hoewel het gebruik van het logo van JTI neerkwam op slukreclame, zag de NVWA af van verdere vervolging.

Rookgordijn

Ook Philip Morris zet alle zeilen bij om zo goed mogelijk voor de dag te komen. De IQOS-apparaten werden geïntroduceerd met een spraakmakende, paginagrote advertentie in een Britse krant die kopte: 'Our new year's resolution: we're trying to give up cigarettes'. De reclameboodschap ging gepaard met de belofte van Philip Morris om een miljard dollar te steken in een Foundation for a Smoke-Free world (FSFW). Het eerste onderzoek van de FSFW, dat claimt onafhankelijk te zijn, leverde echter vooral waardevolle gegevens op voor de verdere marketing van de IQOS.

De Tabakswet faalt. De promotie van zowel de producten als het imago van tabaksbedrijven gaat gewoon door, alleen de manier waarop is minder duidelijk voor de consument.

Om de IQOS aan de man te brengen, maakt Philip Morris gebruik van influencers, jonge mensen met een groot aantal volgers op sociale media, die het product tegen een vergoeding aanrijzen. Daarnaast zet het bedrijf in op zogeheten *flagshipstores*. In Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven maken die al deel uit van het straatbeeld. Uit onderzoek van Onderzoeksredactie Tabak blijkt dat de winkelhuur voor de IQOS-store in Rotterdam rond de 240.000 euro per jaar is. De winkels fungeren als grote uithangborden voor het nieuwe product. Het design is strak en het interieur oogt modern. Zo hoopt Philip Morris de ongewenste associaties met roken en tabak te vermijden.

Uit dit alles wordt duidelijk dat de Tabakswet in zijn huidige opzet faalt. De promotie van zowel de producten als het imago van de tabaksbedrijven gaat gewoon door, alleen de manier waarop is minder duidelijk voor de consument. De handhaving van de huidige regels laat veel te wensen over. De NVWA lijkt pas in actie te komen als de journalistiek overtredingen aan het licht brengt. En dat is ook niet zo gek: de NVWA is financieel uitgekleed, onderbemand en gehavend door reorganisaties, terwijl de grote tabaksfabrikanten de beschikking hebben over marketingbudgetten waarmee zelfs miljoenenboetes zonder al te veel moeite betaald kunnen worden.

Het is **10.2.6** tegen Goliath.

2018Z14272

Vragen van het lid Remco Dijkstra (VVD) aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat over het bericht 'AirBridgeCargo verkiest Luik boven Schiphol als Europese hub'.
(ingezonden 20 juli 2018)

1

Bent u bekend met de berichten: AirBridgeCargo verkiest Luik boven Schiphol als Europese hub 1), AirBridgeCargo kiest Luik als alternatief voor Schiphol 2), en Deal tussen KLM en AirBridgeCargo redt honderd banen op Schiphol? 3)

2

Wat vindt u ervan dat het bedrijf Volga-Dnepr Group met haar dochters AirbridgeCargo en CargoLogicAir voortaan circa dertig vluchten per week zal gaan uitvoeren vanaf de Belgische luchthaven en niet meer vanaf Schiphol?

3

Welke bedrijven die actief zijn in de luchtvracht verplaatsen hun activiteiten of hebben hun activiteiten al eerder verplaatst naar het buitenland? Welke nadelen leverde dit op? Wat betekent dit voor ondernemers die mogelijk geen gebruik meer kunnen maken van luchtvracht vanuit Nederland? Is te becijferen welke schade dit oplevert?

4

Welke invloed heeft het slot op Schiphol met de capaciteitsbeperking tot 500.000 vliegbewegingen dan wel het onvoldoende beschikbaar hebben van voldoende slots voor luchtvracht? Klopt het dat Luik profiteert van schaarste aan start- en landingsrechten (of slots) op Schiphol? Geldt dat ook voor Brussel of elders?

5

Wat is ondernomen, door wie en wat heeft u gedaan om dergelijke luchtvrachtactiviteiten op Schiphol te behouden?

6

Wanneer ontvangt de Kamer de gecorrigeerde local rule en wanneer komt er eindelijk zicht op voldoende ruimte voor luchtvracht?

7

Is er nu zicht op eventueel verlies van banen, tegen de achtergrond dat in november 2017 door het dreigende vertrek van AirBridgeCargo een ontslag van ruim honderd banen bij vrachtafhandelaar Menzies voorkomen werd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, om hoeveel banen gaat het? Wat is de rol van de vakbonden hierin?

8

Hoe rijmt u banen- en connectiviteitsverlies met de tekst uit het regeerakkoord over "een goede luchthaven Schiphol, <...> is belangrijk voor de Nederlandse economie en onze aantrekkingskracht als vestigingsplaats"?

9

Bent u van mening dat luchtvracht essentieel onderdeel is van de faciliteiten die Schiphol te bieden heeft en dat beperking daarvan schade aan onze economie kan berokkenen? Wat is uw

visie op luchtvracht vanaf Schiphol in het algemeen? Welke rol speelt luchtvracht in relatie ander mainportgebonden luchtverkeer, zoals transferspassagiers, intercontinentale of zakelijke bestemmingen?

10

In hoeverre kan Maastricht Aachen Airport een alternatief zijn om banen in ieder geval binnen Nederlands grondgebied te behouden?

- 1) <https://www.luchtvaartnieuws.nl/>, 18 juli 2018
- 2) <https://www.luchtvaartnieuws.nl/>, 10 oktober 2017
- 3) <https://www.luchtvaartnieuws.nl/>, 9 november 2017

2018Z14273

Vragen van het lid Van den Hul (PvdA) aan de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media over conciërges en ander onderwijsondersteunend personeel die het moeten het doen met een veel lagere loonsverhoging en die niet de forse bonus ontvangen die leerkrachten wel ontvangen. (ingezonden 20 juli 2018)

1

Hoe beziet u het verschil tussen de leerkrachten in het basisonderwijs die er gemiddeld 8,5 procent op vooruitgaan en een bonus erbij krijgen van bijna een half maandsalaris en onderwijsondersteunend personeel dat slechts 2,5 procent extra loon krijgt en geen forse bonus? 1)

2

Heeft deze ontwikkeling ermee te maken dat niemand aan de onderhandelingstafel voor de nieuwe CAO specifiek opkwam voor het personeel in de lagere salarisschalen in het basisonderwijs, zoals conciërges en klassenassistenten?

3

Welke gevolgen vallen op termijn te verwachten voor de beschikbaarheid van dit onderwijsondersteunend personeel?

4

Dreigen de goede voornemens om de werkdruk voor leerkrachten in het basisonderwijs te verminderen op termijn teniet te worden gedaan, doordat leerkrachten noodgedwongen meer taken zullen overnemen die normaliter door onderwijsondersteunend personeel worden gedaan? Zo nee, op welke gronden sluit u dit risico uit? Zo ja, wat gaat u hiertegen doen?

1) "Ook basisschooldirecteuren willen meer salaris, en gaan actievoeren"; (<https://nos.nl/artikel/2242193-ook-basisschooldirecteuren-willen-meer-salaris-en-gaan-actievoeren.html>).

2018Z14274

Vragen van het lid Wörsdörfer (VVD) aan de staatsecretaris van Economische Zaken en Klimaat over betaaltermijnen aan mkb'ers. (ingezonden 20 juli 2018)

1

Bent u bekend met het artikel "Mkb'er wacht langer op betalingen"? 1)

2

Kunt u verklaren waarom uit het onderzoek van Betaalme.nu blijkt dat ondernemers in het midden- en kleinbedrijf (mkb'ers) gemiddeld langer moeten wachten op betalingen terwijl in de beantwoording van de vragen van de leden Wörsdörfer en Veldman 2) juist gesteld wordt dat bedrijven hun facturen sneller betaald krijgen?

3

Deelt u de mening dat de strengere wetgeving juist een verbetering van betaalgedrag aan onder meer mkb'ers tot doel had?

4

Bent u bereid de evaluatie van de wetgeving met het oog op het tegengaan van onredelijk lange betaaltermijnen die begin 2019 gepland staat al in het najaar van 2018 uit te voeren? Zo nee, waarom niet?

5

Wilt u bij de invulling van de evaluatie expliciet onderzoek doen naar eventuele aanvullende voorwaarden die afnemers mogelijk stellen aan mkb'ers voor een tijdige betaling? Zo nee, waarom niet?

6

Wilt u tevens in kaart brengen hoe de kaders voor betaaltermijnen zijn in ons omringende landen en daarbij bezien of sprake is van een gelijk speelveld op de Europese interne markt? Zo nee, waarom niet?

7

Wilt u, tot slot, ook ingaan op de risico's van een trend van langere betaaltermijnen voor mkb'ers die concurreren met grote bedrijven die minder geraakt worden door langere betaaltermijnen?

1) https://www.telegraaf.nl/financieel/2320340/mkb-er-wacht-langer-op-betaling?utm_source=t.co&utm_medium=referral&utm_campaign=twitter

2) Aangangsels Handelingen, vergaderjaar 2017-2018, nr.2414

2018Z14275

Vragen van het lid Van Kooten-Arissen (PvdD) aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het bericht dat tabaksfabrikanten festivaljongeren voor zich blijven winnen. (ingezonden 20 juli 2018)

1

Bent u bekend met het bericht dat ondanks kritiek, tabaksfabrikanten festivaljongeren voor zich blijven winnen? 1)

2

Is het waar dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) op de hoogte is van de genoemde schending van de sponsoringsregels, maar niet ingrijpt wegens andere prioriteiten? Zo ja, wat maakt die andere prioriteiten van groter belang dan de gezondheid van jongeren?

3

Bent u bereid een verkoopverbod voor sigaretten te overwegen tijdens festivals die met name door jongeren bezocht worden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn en wijze?

4

Bent u bereid de NVWA op te dragen alsnog handhavend op te treden op grond van de geconstateerde overtredingen? Zo nee, waarom niet?

5

Hoe verhoudt de geconstateerde sponsoring zich tot het EU-reclameverbod op tabak tijdens grote evenementen?

1) <https://www.trouw.nl/samenleving/ondanks-kritiek-blijven-tabaksfabrikanten-festivaljongeren-voor-zich-te-winnen~ac1f8a8a/>

2018Z14276

Vragen van de leden Ten Broeke (VVD), Voordewind (CU), Sjoerdsma (D66) en Van Dam (CDA) aan de minister van Buitenlandse Zaken over de Amerikaanse steun voor het Joint Investigation Team (JIT) onderzoek naar de daders van MH17. (ingezonden 20 juli 2018)

1

Bent u bekend met het bericht 'State Department Silent on MH17 Anniversary Following Trump-Putin Firestorm'? 1)

2

Kunt u aangeven of en in hoeverre het onderzoek naar de daders van MH17 aan de orde is gekomen tijdens de top tussen de Amerikaanse president Trump en Russische president Poetin in Helsinki van 16 juli jl.?

3

Heeft het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken een verslag van de ontmoeting in Helsinki ontvangen van onze Amerikaanse bondgenoten? Zo ja, kunt u dit verslag op korte termijn delen met de Kamer?

4

Hoe waardeert u het feit dat het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken de verklaring over de ramp met MH17 zou hebben ingetrokken dan wel afgezwakt? 2) Kunt u aangeven hoe dit bericht zich verhoudt tot de heldere verklaring van de G7-landen van 15 juli jl.? 3)

5

Kunt u aangeven of deze berichten een verandering duiden in de Amerikaanse houding ten aanzien van haar steun voor het JIT?

6

Hoe waardeert u de uitspraken van de Amerikaanse ambassadeur Pete Hoekstra van 5 juni jl. dat Nederland zich agressiever moet opstellen ten opzichte van Rusland in het MH17-dossier na de mogelijke intrekking van de Amerikaanse verklaring over de ramp met MH17? In hoeverre verhouden de woorden van ambassadeur Pete Hoekstra dat Nederland de Russen verantwoordelijk moet houden, zich met de eerder genoemde verklaring van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken en de ontmoeting in Helsinki? 4)

7

Kunt u een appreciatie geven over de uitspraken van het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken waarbij Rusland het onderzoek naar het neerhalen van MH17 schandelijk noemt? 5)

1) <https://foreignpolicy.com/2018/07/18/state-dept-mh17-ukraine-russia-netherlands-malaysian-airlines/>

2) <https://foreignpolicy.com/2018/07/18/state-dept-mh17-ukraine-russia-netherlands-malaysian-airlines/>

3) <https://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2018/07/284171.htm>

4) <https://www.bnr.nl/programmas/de-ochtendspits/10345314/vs-ambassadeur-nederland-moet-agressiever-optreden-regen-rusland>

5) <https://www.nu.nl/vliegramp-oekraïne/5370467/rusland-noemt-onderzoek-neerhalen-mh17-schandalig.html>

2018Z14277

Vragen van het lid Leijten (SP) aan de minister van Financiën over de invloed van accountantskantoren Deloitte, KPMG, EY en PwC (Big Four) op Europees niveau op belastingbeleid en belastingontwijking. (ingezonden 20 juli 2018)

1

Kunt u reageren op het uitgebreide onderzoek van Corporate Europe Observatory (CEO) over de wijze waarop de vier grootste accountantskantoren (Deloitte, KPMG, EY en PwC) het beleid van de EU beïnvloeden? 1)

2

Herkent u het beeld uit het onderzoek van CEO dat er een enorme draaideur bestaat van mensen die eerst belastingadvies geven aan multinationals namens een accountantskantoor om vervolgens als beleidsmaker bij de Europese Commissie te gaan werken (of andersom)? Bestaat deze draaideur in Nederland ook?

3

Vindt u het wenselijk dat de belastingadvieskantoren voor multinationals ook als adviseur worden ingehuurd door de Europese Commissie zelf, vaak via miljoenencontracten? Kunt u uw antwoord toelichten? 2)

4

Erkent u dat er in grote mate sprake is van belangenconflicten omdat de vier grote accountantskantoren grote internationale ondernemingen adviseren over belastingconstructies en tegelijkertijd de Europese Commissie adviseren over belastingontwijking? Kunt u uw antwoord toelichten?

5

Deelt u de mening dat accountantskantoren die betrokken zijn bij (veel) fraudezaken of belastingontwijkingszaken noch invloed moeten kunnen kopen op beleidsvorming, noch als 'experts' moeten worden erkend op de terreinen waarop zij een flinke scheve schaats rijden of hebben gereden? Kunt u uw antwoord toelichten?

6

Erkent u dat het, na Lux Leaks, Panama Papers, Paradise Papers en vele andere voorbeelden van belastingontduiking door multinationals, gewoon bekend is dat juist de vier grootste accountantskantoren tot op hun nek betrokken zijn bij belastingconstructies die het daglicht niet kunnen verdragen? Kunt u uw antwoord toelichten? 3)

7

Hoe kwalificeert u vervolgens de 10,5 miljoen euro die dit jaar is toegekend aan PwC, Deloitte en KPMG door the European Commission's Directorate-General for Taxation and Customs Union voor studies over "verschillende belasting- en douanekwesties"? Wat gaat u eraan doen om dit soort opdrachten te weigeren?

8

Vindt u het antwoord van de Commissie: "De Commissie vraagt regelmatig om onderzoek van adviesbureaus over de hele wereld. Dit zijn slechts vier van de duizenden bedrijven die

studies voor ons uitvoeren” ook ernstig naïef? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat gaat u hieraan doen?

9

Wat gaat u ondernemen om in Brussel duidelijk te maken dat het afgelopen moet zijn met de ernstige belangenverstrengeling? Kunt u uw antwoord toelichten?

10

Kunt u een overzicht geven van de opdrachten die het ministerie van Financiën verleend heeft aan de Big Four, de hiervoor genoemde kantoren, in de afgelopen acht jaar, alsmede van de gemaakte kosten voor die onderzoeken?

1)<https://corporateeurope.org/sites/default/files/tax-avoidance-industry-lobby-low-res.pdf>

2)<https://www.ft.com/content/56f862ee-8392-11e8-96dd-fa565ec55929>

3)<https://www.ft.com/content/90befed2-c954-11e7-ab18-7a9fb7d6163e>

2018Z14278

Vragen van de leden Maeijer en Fritsma (beiden PVV) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over het opheffen van de visumplicht voor Kosovo. (ingezonden 20 juli 2018)

1

Bent u bekend met het bericht 'Visumliberalisering: Commissie bevestigt dat Kosovo aan alle voorwaarden voldoet'¹⁾

2

Deelt u de mening van de Europese Commissie dat Kosovo klaar is voor visumliberalisatie? Zo ja, wanneer wordt besluitvorming hierover verwacht en bent u van plan in te stemmen met het opheffen van de visumplicht voor 1.7 miljoen Kosovaren? Zo nee, hoe gaat u dit tegenhouden?

3

Hoe is het mogelijk dat hiervan sprake is nu bekend is dat het opheffen van de visumplicht voor Albanezen een ware misdaadgolf heeft opgeleverd die natuurlijk niet voor herhaling vatbaar is?

4

Deelt u de mening dat het afschaffen van de visumplicht, en het daarmee nog makkelijker maken om naar de EU te reizen, het stomsté is wat je kunt doen gelet op alle terreur, massa-immigratie en islamisering die de open grenzen van de Europese Unie al over Nederland afroepen?

1)http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4562_nl.htm

2018Z14280

Vragen van het lid Ploumen (PvdA) aan de minister van Buitenlandse Zaken over zijn uitspraken tijdens de bijeenkomst met Nederlandse werknemers van internationale organisaties, bedrijven en ambtenaren op het ministerie van Buitenlandse Zaken. (ingezonden 20 juli 2018)

1

Kunt u bevestigen dat u in uw brief aan de Tweede Kamer van 18 juli jl. schrijft de aanstoot te betreuren die u heeft gegeven door de uitspraken? Klopt het dat u slechts de ophef betreurt en niet de bewoordingen? 1)

2

Staat u nog altijd achter de inhoud van uw uitspraken, los van of u tevreden bent met de maatvoering van uw bewoordingen en de effecten van uw bewoordingen?

3

Zijn er uitspraken waar u niet achter staat? Vindt u bijvoorbeeld echt dat 'waarschijnlijk ergens diep in onze genen we een overzichtelijke groep willen hebben om mee te jagen of om een dorpje te onderhouden. En dat we niet goed in staat zijn om een binding aan te gaan met ons onbekende mensen'? Zo ja, over welke uitspraken gaat het dan concreet en bent u ook bereid deze onverkort terug te nemen? Zo nee, waarom niet?

4

Deelt u de mening dat het op deze manier onderscheid maken tussen verschillende groepen in de samenleving slecht is voor Nederland en op geen enkele manier door de beugel kan?

5

Heeft u in andere, al dan niet besloten, (inter)nationale gremia soortgelijke uitspraken gedaan? Zo ja, op welke momenten?

6

Kunt u de vraag die u bij het ministerie van Buitenlandse Zaken hebt uitgezet over vreedzame multiculturele samenlevingen met de Kamer delen? Kunt u eveneens het antwoord met de Kamer delen?

7

Zijn er contacten geweest met vertegenwoordigers van regeringen van andere landen over uw uitspraken? Zo ja, met welke vertegenwoordigers en waar bestonden deze contacten uit?

8

Kunt u zich voorstellen dat landen als Singapore, Suriname, Tsjechië en Polen schrikken van uw uitspraken? Wat gaat u doen om de schade als gevolg van uw uitspraken te beperken?

9

Wat zou u ervan vinden als buitenlandse bewindspersonen vergelijkbare teksten over Nederland hadden geuit? Had u dan verzocht om rectificatie?

10

Kunt u bevestigen dat u in uw brief van 18 juli jl. aan de Kamer schrijft dat u zich in blijft zetten om tot een solidair asielbeleid te komen, waarbij lidstaten elkaar onderling steunen? Welke invloed denkt u dat uw uitspraken hebben op dat streven? 2)

1) Brief van de minister van Buitenlandse Zaken d.d. 18 juli 2018 (Uitspraken tijdens de besloten bijeenkomst Touch Dutch Base 2018, 2018Z14238).

2) Idem.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het Ploumen (PvdA), ingezonden 19 juli 2018 (vraagnummer 2018Z14252)

2018Z14281

Vragen van het lid Van Ojik (GroenLinks) aan de minister van Buitenlandse Zaken over het rapport 'Report on the Situation of Human Rights in Kashmir'. (ingezonden 20 juli 2018)

1

Heeft u kennisgenomen van het Report on the Situation of Human Rights in Kashmir van de Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights?

2

Hoe beoordeelt u de bevindingen in dit rapport?

3

Heeft Nederland of de EU of één van de Europese bondgenoten zich binnen de VN uitgesproken over dit rapport? Zo nee, waarom niet?

4

Onderschrijft u de aanbeveling van de High Commissioner for Human Rights aan de Mensenrechtenraad om een onderzoekscommissie op te zetten om een alomvattend onafhankelijk internationaal onderzoek te ondernemen naar mensenrechtenschendingen in Kashmir?

5

Deelt u de mening dat India en Pakistan toegang zouden moeten verlenen aan de VN-instellingen en Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO's) om vermeende mensenrechtenschendingen te onderzoeken?

6

Welke vervolgacties zouden in uw ogen binnen de VN genomen moeten worden om de aanbevelingen uit het rapport op te volgen? Hoe zou Nederland hieraan kunnen bijdragen?

2018Z14282

Vragen van het lid Kerstens (PvdA) aan de staatssecretaris van Defensie over de blootstelling aan Chroom-6 bij de Koninklijke Marine. (ingezonden 20 juli 2018)

1

Klopt het dat de leverancier van de boten een garantie heeft afgegeven dat de boten vrij van Chroom-6 waren? Indien zo'n garantie is afgegeven en er toch Chroom-6 is aangetroffen, wat betekent dit dan? Welke consequentie wordt daaraan verbonden?

2

Bent u bereid bij de aankoop van materieel contractueel vast te leggen dat deze geen chroom-6 houdende verf mag bevatten en dat bij het onderhoud ervan Chroom-6 houdende verf benodigd is? Zo nee, waarom niet?

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het Kerstens (PvdA), ingezonden 11 juli 2018 (vraagnummer 2018Z13948), en ingezonden 19 juli 2018 (vraagnummer 2018Z14259)

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: FW: vragenformulier van 20 juli 2018
Datum: maandag 23 juli 2018 11:11:51
Bijlagen: vrg20.doc
[Factsheet Mondelinge Vraag Verkoopbonussen.docx](#)

Hoi 10.2.e,

Ik zal zorgen dat er vandaag een uitstelbriefje uitgaat, gelet op reces van stas.

Ik ben na vandaag met vakantie. Zou jij deze vragen kunnen overnemen als mijn achtervang op nwa dossier?

Volgens mij kunnen we hier procesmatig op antwoorden in de lijn van de antwoorden die we voor het mondelinge vragen uur hebben gemaakt voor de sponsoring van speciaalzaken, die heb ik bijgevoegd.

Naleving op festivals is dit jaar prioriteit van nwa, dus we kunnen daar in de jaarlijkse rapportage op terugkomen.

Ik heb 10.2.e of 10.2.e nog niet te pakken gekregen hierover.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 23 juli 2018 9:22
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: vragenformulier van 20 juli 2018
Op wie mag ik onderstaande Kamervragen zetten?
Gr. 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 20 juli 2018 14:25
Onderwerp: vragenformulier van 20 juli 2018
[Attentie VGP](#)
2018Z14275

Vragen van het lid Van Kooten-Arissen (PvdD) aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het bericht dat tabaksfabrikanten festivaljongeren voor zich blijven winnen. (ingezonden 20 juli 2018)

Ministerie van VWS

Datum: 30 juni 2016

Inleiding

De NSO behartigt de collectieve belangen van 1000 ondernemers met in totaal 1160 tabaks- en gemakswinkels.

De NSO is door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) gevraagd te komen tot een convenant voor de verminderde zichtbaarheid van tabaksproducten in de winkels. Hiertoe heeft op 9 maart jl. een gesprek op het ministerie van VWS plaatsgevonden.

Tijdens dit gesprek is door het ministerie gevraagd om een toekomstvisie voor tabaks-en gemakswinkels op te stellen en een schets te geven van de mogelijkheden voor verminderde zichtbaarheid van tabak in deze winkels. Daarbij heeft het ministerie ook gevraagd een tijdlijn aan te geven.

Toekomstvisie

Voor het opstellen van een toekomstvisie is het van belang ook te kijken naar het verleden.

Het aantal tabakswinkels was kort na de Tweede Wereldoorlog bijzonder groot: meer dan 10.000. Het betrof voornamelijk winkels in een woonhuissituatie (voorhuis winkel, achterhuis leefruimte). Veel ondernemers kenden een minimaal ondernemersbestaan. Nadat het vergunningstelsel voor de verkoop van tabak werd beëindigd, kwam allereerst de supermarkt en later het benzinekanaal op als concurrerend verkoopkanaal. Het aantal winkel dat jaarlijks verdween overtrof ruimschoots de aanwas van nieuwe winkels. Wel kwamen steeds meer tabakswinkels in reguliere winkelcentra terecht en nam de omvang van de winkel toe.

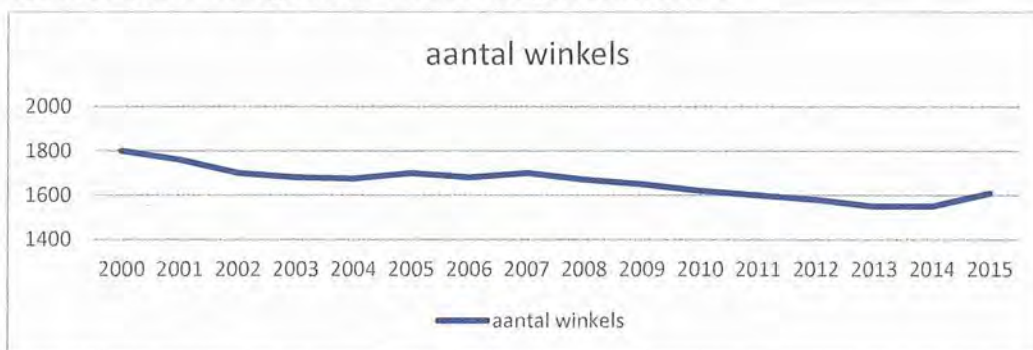
Per saldo nam het aantal winkels fors af tot ongeveer 1800 winkels in het jaar 2000. Vanaf die tijd is de formulevorming binnen de tabaksdetailhandel goed op gang gekomen. De winkels kregen een steeds professionelere uitstraling, assortimentsbeheer en winkelmanagement. Ook de economische situatie was redelijk goed voor de retail. Vanaf het begin van de bankencrises (medio 2008) nam het aantal winkels weer iets af. De laatste jaren is het stabiel op ongeveer 1.600. Internetverkoop heeft een zeer beperkte invloed op de verkoop in onze winkels. Wel is de invloed van de hoge accijns ten opzichte van onze buurlanden van invloed op het aantal winkels. Momenteel is er sprake van een consolidatie van het aantal winkels.

De tabaks-en gemakswinkels anno 2016 is een moderne winkel die een belangrijke sociale functie vervult in het dorp of stadswijk waar deze gevestigd is. Vanwege het assortiment, naast tabak, veelal ook: kranten, tijdschriften, boeken en kantoorartikelen. Ook worden vanuit deze winkels veel diensten verleend. Zoals onder meer: post- en pakketbalies, oplaadpunt voor OV-bewijzen, geldautomaten, etc.

De tabaks-en gemakswinkel is altijd in de buurt en draagt in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid van dorp en stadswijk.

De wijkfunctie van deze winkels wordt de komende jaren nog belangrijker. Enerzijds als lokaal distributiepunt ('last mile' van de digitale snelweg), anderzijds door het toevoegen van allerlei nieuwe functies aan de fysieke winkel.

Tabel 1. Ontwikkeling aantal tabaks- en gemakswinkels

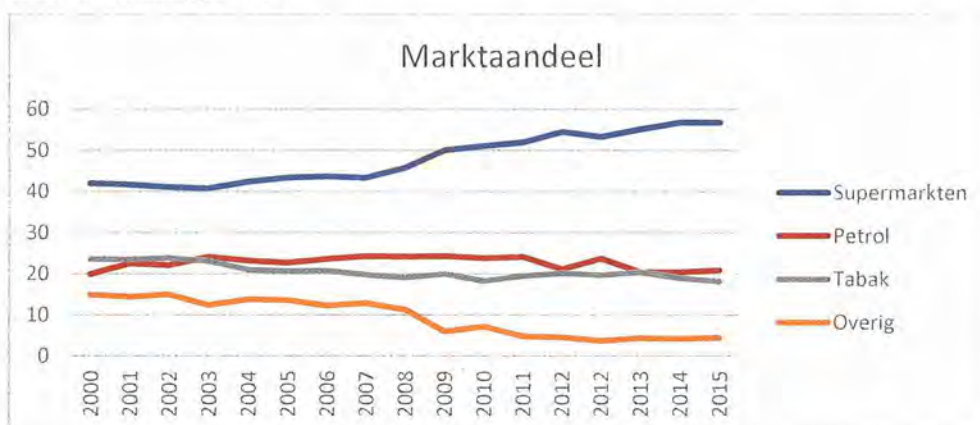

Bron; NSO ondernemersgids, Tabak2day

Tabak wordt medio 2016 verkocht in ongeveer 30.000 verkooppunten. De belangrijkste verkoopkanalen zijn:

* supermarkten	4.200
* pompshops bemand	2.500
* tabakswinkels	1.600
totaal	8.300

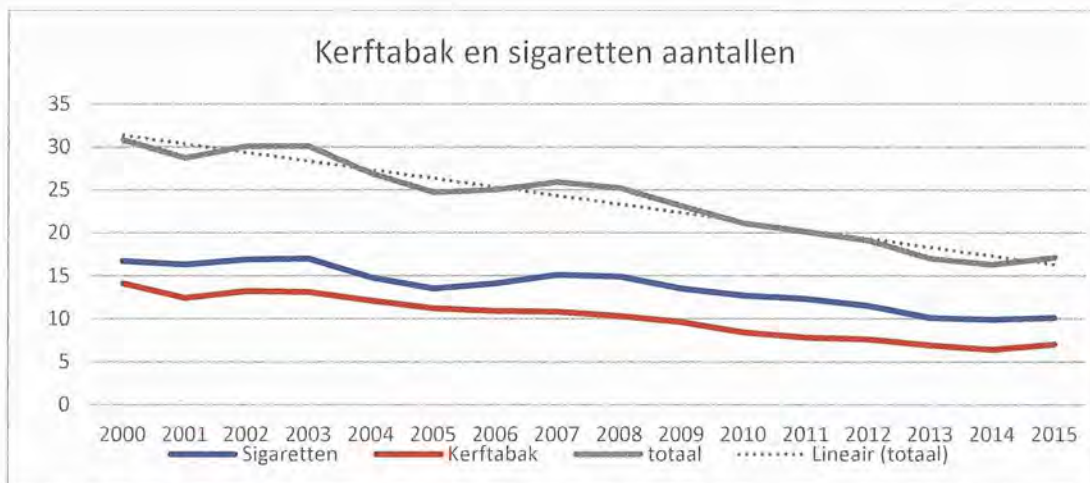
De overige (ruim 20.000) verkooppunten bestaan voornamelijk uit tabaksautomaten. De marktaandelen per verkoopkanaal laten vanaf 2000 een verschuiving zien. Pompshops worden als verkoopkanaal belangrijker, maar sinds 2007 neemt dit belang niet verder toe. Supermarkten winnen veel marktaandeel, dit gaat vooral ten koste van de overige tabaksverkooppunten.

Bron; Tabak2day bewerking op basis van Nielsen

Belang productgroep tabak in tabaks- en gemakswinkels

Tabak is en blijft een belangrijke productgroep voor ondernemers met een tabaksverkooppunt. De verkochte aantallen (volumes) nemen wel af. Enerzijds doordat er minder gerookt wordt maar ook omdat er, als gevolg van accijnsverschillen, vanaf 2007 veel meer tabaksproducten in het buitenland gekocht worden door Nederlanders dan buitenlanders tabak kopen in Nederland. (Bron: www.accijnslek.nl)

Aantallen in miljarden sticks gebaseerd op 1 gram shag = 1 stick. Bron Accijnslek.nl

De waarde van het tabaksproduct, in geld uitgedrukt, stijgt over de jaren heen nog steeds. Accijns en BTW nemen van deze waarde echter het leeuwendeel voor haar rekening (tot 75%!).

Het brutowinst percentage voor de detaillist op tabaksverkoop is de afgelopen jaren niet meegegroeid met de fors toegenomen consumentenprijs. Momenteel bedraagt deze ongeveer 8-9 % van de consumentenwaarde. In de praktijk krijgt de ondernemer een percentage tussen de 27 en 29 procent van de zogenaamde fabrieksprijs. Dit is het bedrag dat na verkoop en afdracht van accijns en BTW overblijft.

Gebruik makend van een gemiddelde marge over de fabrieksprijs van 28%, is de bruto winst op de verkoop van tabak als volgt:

Bewerking NSO vanuit ontwikkeling fabrieksprijs en aantallen verkooppunten bij een marge van 28% van de fabrieksprijs.

Voor de ondernemer met een tabaks- en gemakswinkel neemt het belang van de productgroep tabak langzaam af. Steeds meer nieuwe producten en diensten worden toegevoegd aan het assortiment. Dit met wisselend resultaat en met verschillende doorlooptijden. Zo waren de assortimentsgroepen telefoonkaarten, tickets maar ook fotoservice belangrijke groepen die nu nagenoeg verdwenen zijn.

Vanaf 2012 beschikt de branche over de NSO Omzetmonitor Gemakswinkels. Hierin zijn omzetgegevens verzameld van bijna 1000 geautomatiseerde winkels:

OMZET PER WINKEL	2012	2013	2014	2015
GOEDEREN				
Tabak incl. sigaren	461.284	466.291	425.887	408.525
Rokersbenodigdheden	16.418	28.115	29.034	24.762
<i>Totaal Tabak</i>	477.702	494.406	454.921	433.287
wenskaarten	39.723	39.049	37.245	39.019
zoetwaren	8.891	8.733	7.404	7.207
tijdschriften, kranten,boeken,kantoor	118.377	116.640	105.785	107.355
Overig	5.925	6.268	4.813	4.923
<u>Totaal Goederen</u>	650.618	665.096	610.168	591.791
DIENSTEN				
Loterijen	289.712	285.304	257.145	264.291
telefoon en cadeau kaarten	160.142	170.780	176.046	182.138
Postzaken	76.809	108.252	109.069	108.903
<u>Totaal Diensten</u>	526.663	564.336	542.260	555.332
TOTAAL	1.177.281	1.229.432	1.152.428	1.147.123

Bronnen; Omzetmonitor Panteia, GFK

Conclusies uit Omzetmonitor en perspectief voor tabaks- en gemakswinkels:

1. De totale omzetontwikkeling is stabiel tot licht dalend
2. Tabak maakt nog steeds gemiddeld 70 % van de goederenomzet uit
3. De totale omzet en brutowinst van tabak staat onder druk maar is nog van groot belang
4. De dienstenomzet van de tabaks- en gemakswinkels neemt in belang toe.

Wettelijke positie tabakswinkels

Tabakswinkels zijn in de Tabakswet gedefinieerd:

De tabaksspeciaalzaak: een inrichting, zijnde een winkel of een onderdeel daarvan, met een afsluitbare eigen toegang, waarin een totaal assortiment aan tabaksproducten van ten minste 90 merkenversies aanwezig is voor het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken en:

- 1 met een verkoopvloeroppervlakte van minimaal 10 m², of,
- 2 met een verkoopvloeroppervlakte van minder dan 10 m², die reeds voor 1 januari 2001 als tabakszaak stond ingeschreven bij de Kamer van Koophandel;

De bij de NSO aangesloten winkels voldoen aan deze wettelijke definitie.

Tabakswinkels kennen een aantal uitzonderingen in de Tabakswet. Dit betreft met name de uitzondering op het verbod op tabaksreclame. Dit is wèl toegestaan in of aan de tabaksspeciaalzaak. De regeling is te vinden in "Regeling tabaksreclame in of aan tabaksspeciaalzaken".

Financiële afhankelijkheid van tabak

De tabaksdetailhandel ontvangt op verschillende niveaus en voor verschillende activiteiten vergoedingen voor de productgroep tabak:

1. Margevergoeding voor de verkoop;
2. Reclamevergoedingen o.b.v. wettelijke uitzonderingspositie (non sales inkomsten);

3. Hoofdkantoorbijdrages.

Sub.1. De **marge vergoeding** per winkel is afhankelijk van de afspraken die de ondernemer maakt met zijn/haar groothandel. Op basis van de Omzetmonitor en de geschatte marge verdeling voor sigaretten, shag en sigaren krijgt de gemiddelde tabakswinkel een bruto bedrag van 40.000 euro voor de totale tabaksverkoop (sigaretten, kerftabak en sigaren) per jaar.

Sub.2. De NSO heeft onderzoek laten uitvoeren door bureau Deloitte omtrent de **vergoedingen voor reclame en display** van tabaksproducten. De gemiddelde jaarlijkse non sales inkomsten bedragen ongeveer 10.250 euro voor een tabakswinkel. In de bijlage bij dit paper is een samenvatting van het rapport opgenomen (bijlage 1).

De bedrijfseconomische gevolgen van een verminderde zichtbaarheid van tabak tot een volledige display ban, zijn in dit rapport ook in kaart gebracht.

Sub.3. **Hoofdkantoor bijdrages.** Winkelformules maken afspraken met leveranciers van allerlei productcategorieën over inkoopcondities. Onderdeel daarvan is vaak ook een financiële bijdrage voor het hoofdkantoor van de betreffende formule. Met het totaal van deze bijdrages worden de kosten van het hoofdkantoor gedekt en veelal ook een bonus aan de aangesloten ondernemers uitgekeerd.

Ook de tabaksfabrikanten betalen deze hoofdkantoor bijdrage. Gelet op het aandeel in de winkelomzet is deze bijdrage minimaal 50% van de totale bijdrages aan de hoofdkantoren.

Deze hoofdkantoor bijdrages, noodzakelijk voor het functioneren van de commerciële organisaties (winkelformules) in de branche, zijn niet in dit Deloitte onderzoek meegenomen.

De bij de NSO aangesloten organisaties (AKO, CIGO, Compaenen, Limtaco Nederland, Primera, Readshop, Tabac & Gifts, Tabaktief en Tabaronde[Vivant]) geven aan dat zonder deze bijdrages de formule direct in gevaar komt.

Kostenconsequenties voor een tabakswinkel bij verminderde zichtbaarheid c.q. een volledige display ban

Naast het wegvallen van reclame-inkomsten, heeft de NSO ook aan Deloitte gevraagd een berekening te maken van de kosten die de invoering van een display ban met zich meebrengt. Daarbij is sprake van eenmalige- en structurele kosten. De hoogte van deze kosten wordt in grote mate bepaald door de mate waarin een display ban wordt ingevoerd:

De eenmalige en structurele kosten bedragen respectievelijk 3.652 euro en 1.161 euro per verkooppunt per jaar bij een milde variant of 17.027 euro en 1.808 euro per verkooppunt per jaar in het geval van een strikte variant (gemiddelden).

Dit komt neer op een kostenpost van 4.813 euro per verkooppunt in het eerste jaar voor de milde variant en 18.835 euro per verkooppunt van de strikte variant. Daarbij komt structureel, jaarlijks, een extra kostenpost van 1.161 euro per verkooppunt voor de milde variant en 1.808 euro per verkooppunt voor de strikte variant vanaf het tweede jaar na invoering.

Conclusies ten aanzien van een display ban in een tabakswinkel

Op basis van de bedrijfseconomische gegevens en het door Deloitte uitgevoerde onderzoek brengt een display ban de volgende gevolgen met zich mee voor een tabakswinkel:

1. De bijdrage aan de bruto winst voor de productgroep tabak neemt af van 50.250 € (40.000 marge en 10.250 vergoeding van marketing en display) naar 40.000

- €.
- 1. Een margeverlies van € 10.250 . Dit margeverlies is zeer substantieel ten opzichte van de totale bruto marge van de winkel;
- 2. De kosten voor de ondernemer nemen zowel éénmalig als structureel toe;
- 3. De inkomsten van de hoofdkantoren komt zwaar onder druk te staan en daarmee het voortbestaan van de formules.

Conclusies Trimbos

Staatssecretaris Van Rijn heeft op 3 juli 2014 een viertal onderzoeken aangeboden aan de Tweede Kamer. De NSO heeft Deloitte gevraagd om een toetsing uit te voeren van deze onderzoeken, specifiek gericht op de conclusies ten aanzien van een display ban. De conclusie van het Deloitte rapport is dat de onderzoeken in onvoldoende mate ingaan op de economische gevolgen van een uitstalverbod (zie bijlage 2). Zo wordt in dit rapport op geen enkele wijze rekening gehouden met de kosten die een display ban met zich meebrengt en de inkomsten die de ondernemer momenteel verkrijgt uit het presenteren van de tabaksproducten.

NSO standpunt ten aanzien van tabak

Tabak is een product met bijzonder grote gezondheidsrisico's. Dit wordt door ondernemers met een tabaks- en gemakswinkel onderkend. Sinds jaar en dag staat de branche achter het uitgangspunt dat tabak een product is waar volwassen consumenten bewust een keuze voor moeten maken. Dus geen verkoop onder de 18. Tot 25 jaar wordt om een ID gevraagd. In tabaks- en gemakswinkel wil men geen tabak verkopen onder de 18. Vanwege de grote gezondheidsrisico's van het traditionele tabaksproduct is het van belang dat de tabaksfabrikanten nieuwe producten ontwikkelen met een sterk verminderd risico. De ontwikkeling van e-sigaretten en de zogenaamde "heat not burn" tabaksproducten zou een belangrijke bijdrage hieraan kunnen leveren.

Volwassenen die de keuze maken om te willen roken moeten dan ook goed voorgelicht en geholpen worden. De verkoper in de tabaks- en gemakswinkel kan en wil de consument goed informeren over verschillende producten en verschillende varianten. Het winkeltype is hier ook het meest geschikt voor. Ook over de e-sigaret en de heat not burn sigaret. Het kunnen tonen van tabaksproducten en alternatieven in een tabakswinkel is daarom van groot belang.

Verzoek van de Kamer

De NSO heeft kennis genomen van de 'opdracht' van de Kamer aan staatssecretaris Van Rijn om in gesprek te gaan met de supermarktbranche om te komen tot een convenant inzake een vrijwillige display ban.

Voor ons is niet geheel bekend hoe en in welke mate de bij het CBL aangesloten supermarktketens invulling gaan geven aan verminderde zichtbaarheid van tabaksproducten in de supermarkten. Wel is in ieder geval in het verleden uitgesproken door de supermarkten dat een belangrijke voorwaarde voor de supermarkten is de betrokkenheid en het op dezelfde wijze voldoen aan het begrip verminderde zichtbaarheid van overige verkooppunten van tabaksproducten bij zo'n convenant. Helaas hebben wij hier thans nog geen volledig beeld van.

Voorwaarde supermarkten

De NSO had en heeft weinig begrip voor deze voorwaarde van de supermarkten. De verkoopsituatie van tabak in supermarkten en tabaks- en gemakswinkels is daarvoor te verschillend, namelijk:

- * Het omzetaandeel van tabak in een tabaks-en gemakswinkel is meer dan 50%. In een supermarkt zo'n 5%.
- * Tabaks- en gemakswinkels voeren een volledig assortiment en hebben een belangrijke adviesfunctie richting de volwassen consument. Supermarkten voeren een (zeer) beperkt assortiment en vervullen, m.b.t. tabaksproducten, geen adviesfunctie richting de consument.
- * Als gevolg van het voeren van een volledig assortiment bestaat de gemiddelde

presentatie van tabaksproducten in een tabaks- en gemakswinkel uit minimaal 6 strekkende wandmeters. Dit is ten opzichte van het totaal aantal strekkende meters in de winkel zeer hoog en zeker ten opzichte van vele male grotere supermarkten. Een display ban in een tabakswinkel zou dan ook vele malen meer het winkelbeeld bepalen dan in een supermarkt; Bedenk hierbij hoe de tabakswinkel uit bijlage 3 er uit zou zien in geval van een display ban;

* De economische gevolgen voor tabakswinkels van een display ban - of een vorm van verminderde zichtbaarheid van tabak - zijn dramatisch en leiden rechtstreeks tot het wegvallen van formules en winkels. De financiële gevolgen van een display ban in een supermarkt zijn beperkt en zullen zeker niet leiden tot het sluiten van supermarkten en al helemaal niet tot het wegvallen van supermarkt formules.

Naar alle waarschijnlijkheid zal een volledige display ban zelfs leiden tot een groter marktaandeel van de supermarkten in de verkoop van tabak als gevolg van de sluiting van tabakswinkels en pompshops. De vraag die dit bij ons opwerpt is dan ook of de supermarkten dan ook wel de juiste intenties hebben om te komen tot de gestelde voorwaarde. Wil men het eigen marktaandeel allen maar beschermen en vergroten of wil men de jeugd die in de supermarkt komt daadwerkelijk beschermen tegen de gevolgen van de uitstalling van hun tabaksproducten? Immers als dit laatste echt het motief is en de supermarkten van mening zijn dat de zichtbaarheid van tabak niet in hun winkelformule past dan kunnen de supermarkten toch zelfstandig beslissen tabak niet meer uit te stallen. Waarom stellen ze dan de voorwaarden dat ook andere verkooppunten een display ban moeten doorvoeren?

Gevolgen voor het retail landschap

Het faillissement van tabaks- en gemakswinkels zou niet op zichzelf staan in het retail landschap. Veel winkels hebben in 2014, 2015 en 2016 al hun deuren moeten sluiten. Een display ban zou een verdere kaalslag van het winkelaanbod betekenen. Bedenk hierbij dat het ook gaat om winkelfuncties zoals postale en bancaire diensten, OV oplaadpunten etc.. Functies die tabakswinkels met name in wijken en buurten vervullen.

Voorlopige conclusies ten aanzien van onze analyse

Het moge duidelijk zijn dat bovenstaande tot stevige discussies binnen onze organisatie en achterban hebben geleid.

Daar waar de supermarkten nu één jaar de tijd hebben gehad om te komen tot een afgerond oordeel waarvan (zoals gezegd) wij nog niet definitief de strekking van hebben vernomen is de tijd tussen 9 maart en 1 juli te kort gebleken om tot afgeronde voorstellen te komen.

Om te komen tot definitieve conclusies hebben wij de discussie opgesplitst in twee delen, namelijk de zichtbaarheid van tabaksproducten binnen de winkel en de zichtbaarheid daarbuiten (ex artikel 4 van de Regeling Tabaksreclame in of aan de Tabaksspeciaalzaken).

De gevolgen van beperkte zichtbaarheid vanaf de openbare weg zijn minder vergaand en daar maken wij vorderingen om tot een breed gedragen standpunt te komen.

Het andere deel van de discussie betreft veel grotere consequenties voor zowel winkeliers als de commerciële organisaties.

Wij hechten groot belang aan een breed gedragen standpunt hieromtrent.

Derhalve hebben wij de tweede helft van dit jaar nodig om als NSO samen met de commerciële organisaties in onze branche tot een definitief oordeel te komen.

Vanzelfsprekend zijn wij gaarne bereid om de hier gepresenteerde gegevens en onze voorlopige conclusie met u te bespreken.

Bijlage 1**Deloitte, Het uitstalverbod, Impact op de Nederlandse tabaksdetailhandel (december 2013).****De belangrijkste effecten op de Nederlandse tabaksretail**

Dit onderzoek is gericht op de financiële en bedrijfsmatige effecten van een uitstalverbod op de Nederlandse tabaksretail. De belangrijkste uitkomsten uit het onderzoek kunnen worden gebundeld onder het 'effect op de populatie tabaks-detaillisten', 'het effect op het uitkeringsmodel voor non-sales inkomsten' en 'het effect op de hoogte van de non-sales inkomsten en bijkomende kosten'.

Effect op de populatie tabaksdetaillisten

Wanneer een uitstalverbod op tabaksproducten in Nederland wordt ingevoerd, heeft dit een substantiële impact op de Nederlandse tabaksretail. Uit dit onderzoek blijkt dat het wegvallen van (een deel van) de non-sales inkomsten effect zal hebben op het aantal tabaksdetaillisten dat zal stoppen omdat de activiteiten niet langer economisch rendabel zijn. Als gevolg van het verdwijnen van de toegekende non-sales inkomsten¹, de noodzakelijke investeringen en de verhoogde structurele kosten per tabaksdetaillist loopt dit aantal naar schatting op tot 10 tot 15% van de populatie tabaksdetaillisten². Deze groep komt door de gevolgen van het uitstalverbod onder het gestelde kritische winstniveau van €40.000, dat als minimale dekking van de risico's en het ondernemersinkomen is gesteld. Om het uiteindelijke precieze effect op de continuïteit van de totale populatie tabaksdetaillisten en op de werkgelegenheid vast te stellen, is nog meer duidelijkheid nodig ten aanzien van de daadwerkelijke invulling van het uitstalverbod³.

Effect op het uitkeringsmodel voor non-sales inkomsten

Het model voor non-sales inkomsten kan na de invoering van een uitstalverbod een aantal vormen aannemen. Hiervoor zijn in dit rapport scenario's opgesteld. Uit de bevindingen van de landenanalyse en de interviews binnen de Nederlandse tabaksretail blijkt dat een vorm van volumevergoeding het meest voor de hand ligt (scenario 2)⁴. Dit scenario zorgt voor een verschuiving van de non-sales inkomsten in het voordeel van de detaillist op zogenaamde high traffic⁵ locaties (ongeveer 20% van de populatie) en heeft daarmee ook tot gevolg dat er voor de overige tabaksdetaillisten (ongeveer 80% van de populatie) op zogenaamde low traffic locaties minder vergoeding vanuit de tabaksfabrikanten overblijft. Deze tabaksdetaillisten met een hoge omzetafhankelijkheid van tabaksproducten en een relatief laag aantal bezoekers vallen daarmee in de groep tabaksdetaillisten die de grootste negatieve financiële gevolgen van het uitstalverbod zal ondervinden. In deze groep vallen onder andere de 42% tabaksdetaillisten waarvan meer dan 60% van de jaarlijkse omzet uit tabaksomzet bestaat (hoge omzetafhankelijkheid) zoals veel tabakswinkels in wijk- en dorpscentra en tankstations die niet gelegen zijn aan rijkswegen. Deze detaillisten staan al onder druk omdat andere verkoopkanalen een steeds groter deel van de tabaksverkopen voor hun rekening nemen en door ontwikkelingen die invloed hebben op de hele tabaksretail zoals accijnsverhogingen en het verslechterende economische klimaat.

¹ Hierbij wordt uitgegaan van een strikte variant van het uitstalverbod in Nederland

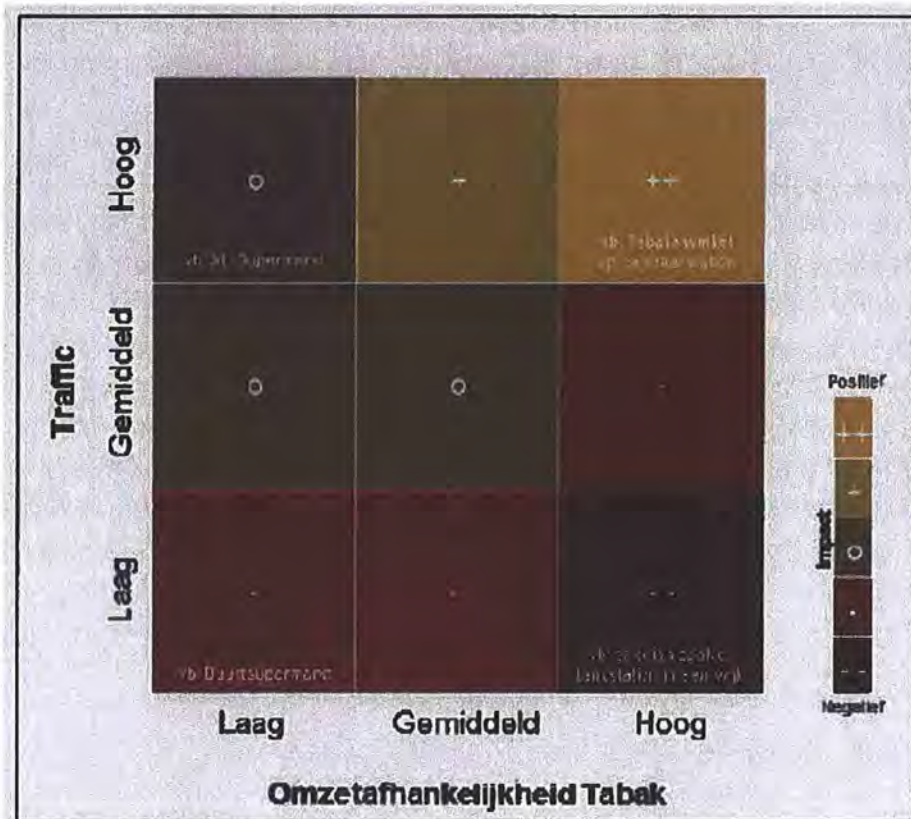
² schatting van tabaksformule op basis van wegvallen van de berekende non-sales inkomsten

³ Zie hiervoor 'Het effect van een uitstalverbod op de Nederlandse tabaksretail', in dit rapport

⁴ Zie hiervoor 'Het effect van een uitstalverbod op de Nederlandse tabaksretail, in dit rapport

⁵ High traffic locatie: winkellocatie met een relatief hoog aantal bezoekers per dag

Het sociale effect van het verdwijnen van deze tabaksdetaillisten, die vaak een breed dienstenpakket aanbieden aan omwonenden, maakt geen onderdeel uit van dit onderzoek. Ook het effect op het voortbestaan van de inkoopformules en samenwerkingsverbanden, die gefinancierd worden uit non-sales inkomsten, is niet opgenomen en vergt apart onderzoek. In het hierop volgende figuur wordt beschouwd welke segmenten binnen de bedrijfstak de grootste gevolgen kunnen ondervinden van een mogelijke invoering van het uitstalverbod in Nederland.

Effect op de hoogte van de non-sales inkomsten en bijkomende kosten

Non-sales inkomsten hebben op een grote groep tabaksdetaillisten (met name op de kleinere detaillist) een belangrijke invloed op de winstgevendheid. Het gemiddelde bedrag aan non-sales inkomsten dat een individuele tabaksdetaillist nu ontvangt is substantieel ten opzichte van de gemiddelde omzet per winkel in de branche:

- De gemiddelde jaarlijkse non-sales inkomsten bedragen nu €10.250 per tabakswinkel en €3.250 per tankstation of supermarkt.

De hoogte van de non-sales inkomsten hangt onder andere af van het verkoopkanaal, de locatie, het aantal consumenten in de winkel en de onderhandelingskracht van de tabaksdetaillist. Door dit complex van factoren zijn er duidelijke verschillen tussen de non-sales inkomsten van detaillisten. De mogelijkheden om aanvullende verkopen te realiseren zijn beperkt; de respondenten in het onderzoek geven aan dat de mogelijkheden voor crossselling⁶ reeds uitputtend zijn benut. Daarnaast bieden alleen tabaksfabrikanten significante non-sales inkomsten en zullen de eenmalige en structurele kosten die voortvloeien uit de invoering van een uitstalverbod voor rekening van de detaillist komen.

⁶ Het realiseren van bijverkoop aan consumenten die tabaksproducten kopen om daarmee extra omzet en winst te genereren

De hoogte van deze kosten wordt in grote mate bepaald door hoe strikt de regelgeving ten behoeve van een uitstalverbod wordt ingevoerd:

- De eenmalige en structurele kosten die gedragen moeten worden door tabaksdetailisten bedragen respectievelijk 3.652 euro en 1.161 euro per verkooppunt bij een milde variant of 17.027 euro en 1.808 euro per verkooppunt in het geval van een strikte variant (gemiddelden).

Dit komt neer op een kostenpost van 4.813 euro per verkooppunt in het eerste jaar voor de milde variant en 18.835 euro per verkooppunt van de strikte variant, gevolgd door een jaarlijkse extra kostenpost van 1.161 euro per verkooppunt voor de milde variant en 1.808 euro per verkooppunt voor de strikte variant vanaf het tweede jaar na invoering.

De hoogte van het totale bedrag aan non-sales inkomsten dat beschikbaar wordt gesteld na de invoering van een uitstalverbod hangt naar verwachting sterk af van de inhoud van de regelgeving (o.a. het geheel of gedeeltelijk niet meer mogen tonen van tabaksproducten).

Vanuit de interviews blijkt geen consensus over het totale bedrag aan non-sales inkomsten in de toekomst. Wel kan met redelijke zekerheid verondersteld worden dat het totale bedrag niet hoger wordt dan nu het geval is. vanuit de landenanalyse blijkt dat in Canada het totale bedrag aan non-sales inkomsten na de invoering van een uitstalverbod met 10 tot 15% is gedaald. Door de uniciteit van de Nederlandse tabaksmarkt kan dit percentage alleen als indicatie worden gebruikt voor de verwachte impact op de Nederlandse tabaksmarkt. Zeker wanneer er een strikte vorm van uitstalverbod wordt ingevoerd moet daarom ook rekening gehouden worden met een groter effect richting het scenario waarbij de non-sales inkomsten verdwijnen (scenario 1)' Tabaksfabrikanten zullen met name bij een strikte variant heroverwegen of er non-sales inkomsten betaald worden, omdat er dan geen prestatie tegenover staat. Bij een milde vorm van een uitstalverbod lijkt de kans groter dat (een groot deel van) non-sales inkomsten blijven bestaan of via andere, niet bonus-gerelateerde, weg bij de ondernemer terecht komen (scenario 3).

Bijlage 2**Deloitte, Onderzoeksmemo: De economische impact van een uitstalverbod voor tabaksproducten op de Nederlandse markt (januari 2015):****Managementsamenvatting**

op 3 juli 2014 heeft de staatssecretaris van VWS, de heer M.J. van Rijn, vier onderzoeken aangeboden aan de voorzitter van de Tweede Kamer, met het doel de (economische) effecten van het beperken van verkooppunten en van een uitstalverbod van tabak te bepalen binnen Nederland. De inzichten uit deze onderzoeken moeten de basis vormen voor een onderbouwde discussie en moeten relevante aanknopingspunten bieden voor het Nederlandse beleid. Uitgangspunt hierbij is dat er een consistent beleid gevoerd wordt met draagvlak in de samenleving.

Op basis van de aangeboden onderzoeken heeft de NSO een toetsing laten uitvoeren met als doel te bepalen of de aangeboden onderzoeken kwalitatief gezien voldoende relevante aanknopingspunten kunnen bieden om een consistent beleid te kunnen voeren, met draagvlak in de samenleving. Dit onderzoeksmemo richt zich hierbij specifiek op de economische effecten van een uitstalverbod van tabak.

Uit de resultaten op de toetsingspunten blijkt dat de onderzoeken zoals deze door de staatssecretaris aan de Tweede Kamer worden aangeboden, in onvoldoende mate ingaan op de economische gevolgen van een uitstalverbod. Hierdoor kan in onvoldoende mate een goed onderbouwde en volledige discussie plaatsvinden die rekening houdt met alle stakeholders waarop het te voeren beleid van invloed is. Bovendien wordt niet voldaan aan de wens tot een breed gedragen oplossing in de samenleving. Het bepalen van beleid op basis van deze onderzoeken kan dan ook risico's met zich meebrengen die de werking, toepasbaarheid en consistentie van het beleid in de weg kunnen staan. Deze uitkomst komt voort uit de resultaten op de afzonderlijke toetsingspunten die, binnen de gestelde afbakening, als volgt kunnen worden samengevat:

Toetsingspunt 1: De aandacht voor de economische gevolgen van een uitstalverbod

uit een initiële analyse van de onderzoeken blijkt dat alleen het onderzoek 'Points of sale of tobacco products' ten dele ingaat op de effecten van een uitstalverbod; andere onderzoeken besteden niet of nauwelijks aandacht aan de economische effecten van een uitstalverbod. Het onderzoek 'Points of sale of tobacco products' richt zich hierbij echter voornamelijk op het al dan niet aanwezige effect van een uitstalverbod op het koopgedrag van rokers en prevalentie rokers en geeft in geringe mate en slechts fragmentarisch aandacht aan de economische effecten van het uitstalverbod. Hoewel deze kwantiteit niet direct iets zegt over de vraag of aan de informatiebehoefte van de staatssecretaris in voldoende mate wordt voldaan, kan geconcludeerd worden dat de focus van geen van de aangeboden rapporten ligt bij de economische gevolgen van een uitstalverbod. Dit terwijl de staatssecretaris heeft toegezegd onderzoek te doen naar de economische effecten van een uitstalverbod van tabak.

Toetsingspunt 2: De kwaliteit en relevantie van de methodiek van het onderzoek 'Points of sale of tobacco products' en de in het onderzoek gerefereerde bronnen

Wanneer specifiek gekeken wordt naar de passages en gerefereerde bronnen die ingaan op de economische gevolgen van een uitstalverbod, kunnen de volgende opmerkingen worden geplaatst bij de inhoud, relevantie en methodiek:

- a) De auteurs, onderzoekers en opdrachtgevers hebben vanuit hun achtergrond andere kennis en expertise dan kennis op het gebied van economische effecten voor retailers.
- b) De inhoud van de gerefereerde bronnen is correct overgenomen; echter in sommige gevallen ontbreekt de context. Ook wordt niet overal ingegaan op de methodiek van de gerefereerde onderzoeken.
- c) Over de significantie en relevantie van een aantal onderzoeken valt te discussiëren.

Toetsingspunt 3: De kwaliteit van de conclusies van het onderzoek 'Points of sale of tobacco products' gericht op het bepalen van de economische gevolgen van een uitstalverbod

De samenvatting van het onderzoek 'Points of sale of tobacco products' spreekt over 'geen substantiële economische gevolgen' voor tabaksretailers, wat is gestoeld op de verwachting dat ondernemers lage kosten zullen hebben voor de aanpassing van hun winkel zolang het is toegestaan de tabaksproducten af te dekken. Echter, voor het bepalen van het economisch effect op de Nederlandse tabaksmarkt en het verdienmodel van de Nederlandse retailer is een bredere scope noodzakelijk. Hoewel de uiteindelijke kosten afhankelijk zijn van meerdere factoren, zoals de grootte en locatie van de retailer en de passende oplossing, kan er, voor een deel van de tabaksretailers, worden gesproken van substantiële eenmalige en structurele kosten (in vergelijking tot het rendement). Dit blijkt uit de volgende punten, die in dit onderzoeksmemo verder worden uitgewerkt:

- a) Alleen de kostenkant van de economische gevolgen wordt benoemd. Het effect van een uitstalverbod op de hoogte van de inkomsten, in het bijzonder de non-sales inkomsten, wordt nauwelijks meegenomen.
- b) De meegenomen 'kosten voor aanpassing van de winkel', die ten laste komen van de Nederlandse tabaksretailer worden afgezwakt.
- c) Bij het bepalen van de economische gevolgen zijn niet alle reële kosten meegenomen die verwacht kunnen worden bij de invoering van een uitstalverbod.
- d) Er wordt beperkt ingegaan op de impact die een uitstalverbod kan hebben op een verandering van de verkoopkanaal buiten het traditionele retailkanaal en op de mogelijke impact die een uitstalverbod kan hebben op inkomstenverdeling binnen de bestaande verkoopkanalen van de tabaksretail.
- e) Er wordt beperkt aandacht besteed aan de kenmerken van de Nederlandse tabaksretail en de in Nederland geldende wet- en regelgeving.
- f) Er wordt niet ingegaan op het effect van een uitstalverbod op inkooporganisaties en winkelformules.
- g) Er wordt niet ingegaan op de huidige resultaten van de Nederlandse tabaksretail.
- h) Er wordt niet ingegaan op het totale effect van de maatregelen en omstandigheden op de economische positie van de tabaksretail en/of op het maatschappelijke effect van het verdwijnen van tabaksretailers.

Dat er in kwantitatieve en kwalitatieve zin onvoldoende brononderzoeken zijn die een helder en objectief beeld kunnen schetsen van de verwachte impact van een uitstalverbod op de Nederlandse markt en van de economische gevolgen van een uitstalverbod kan het onderzoek 'Points of sale of tobacco products' niet worden verweten. Deze beperkingen komen grotendeels voort uit de afbakening van de opdracht

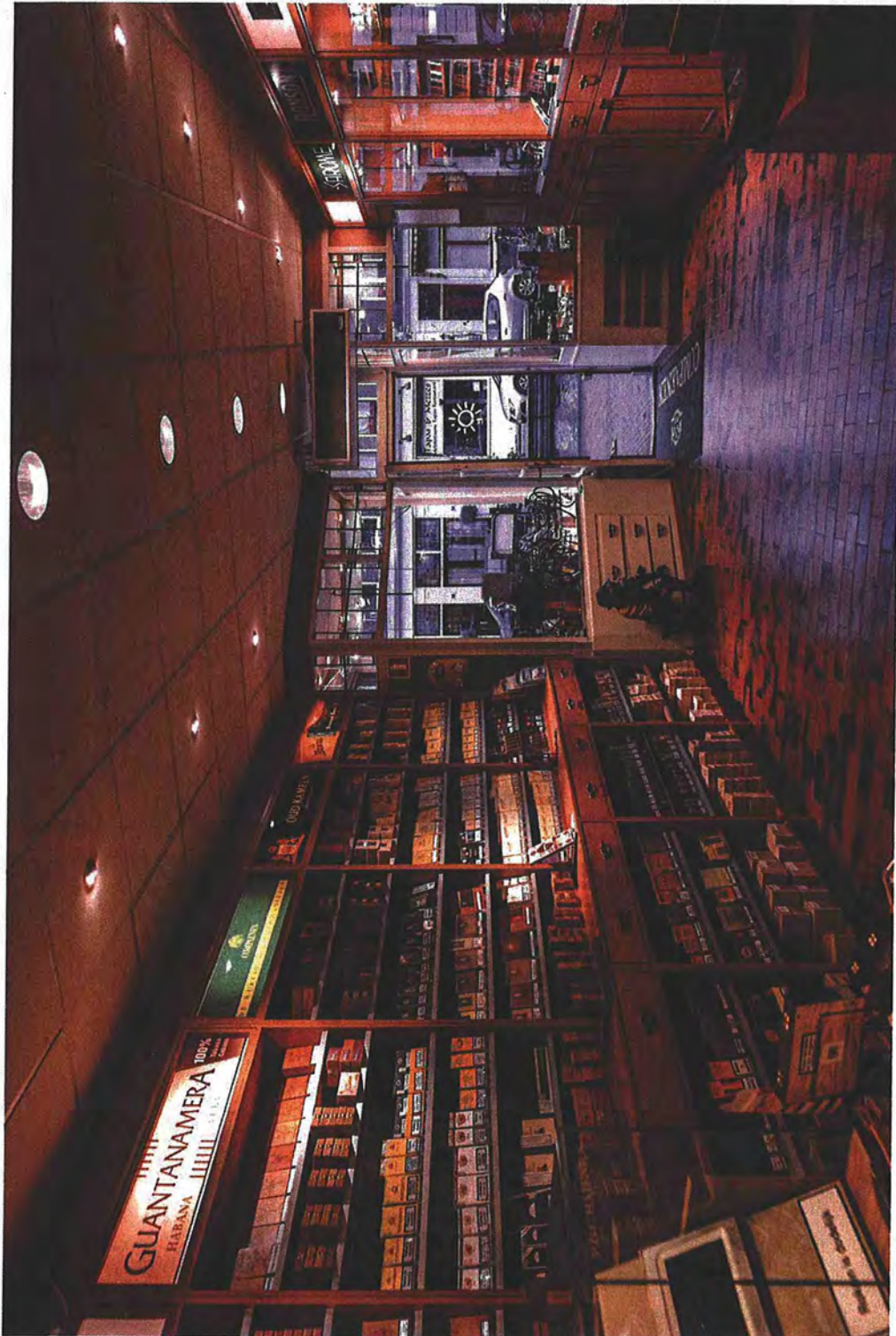
(literatuurstudie), zoals die is verleend door de staatssecretaris in combinatie met niet voorhanden zijnde onderzoeken gericht op de Nederlandse markt. Wel kan worden geconcludeerd dat er in het onderzoek 'Points of sale of tobacco products' onvoldoende aandacht is voor de toepasbaarheid en de kwaliteit van bronmaterialen op de Nederlandse markt. Daarnaast kan worden geconcludeerd dat de conclusie in de samenvatting van dit onderzoek onvolledig is, en dat deze conclusie het economische effect op de retailer afzwakt.

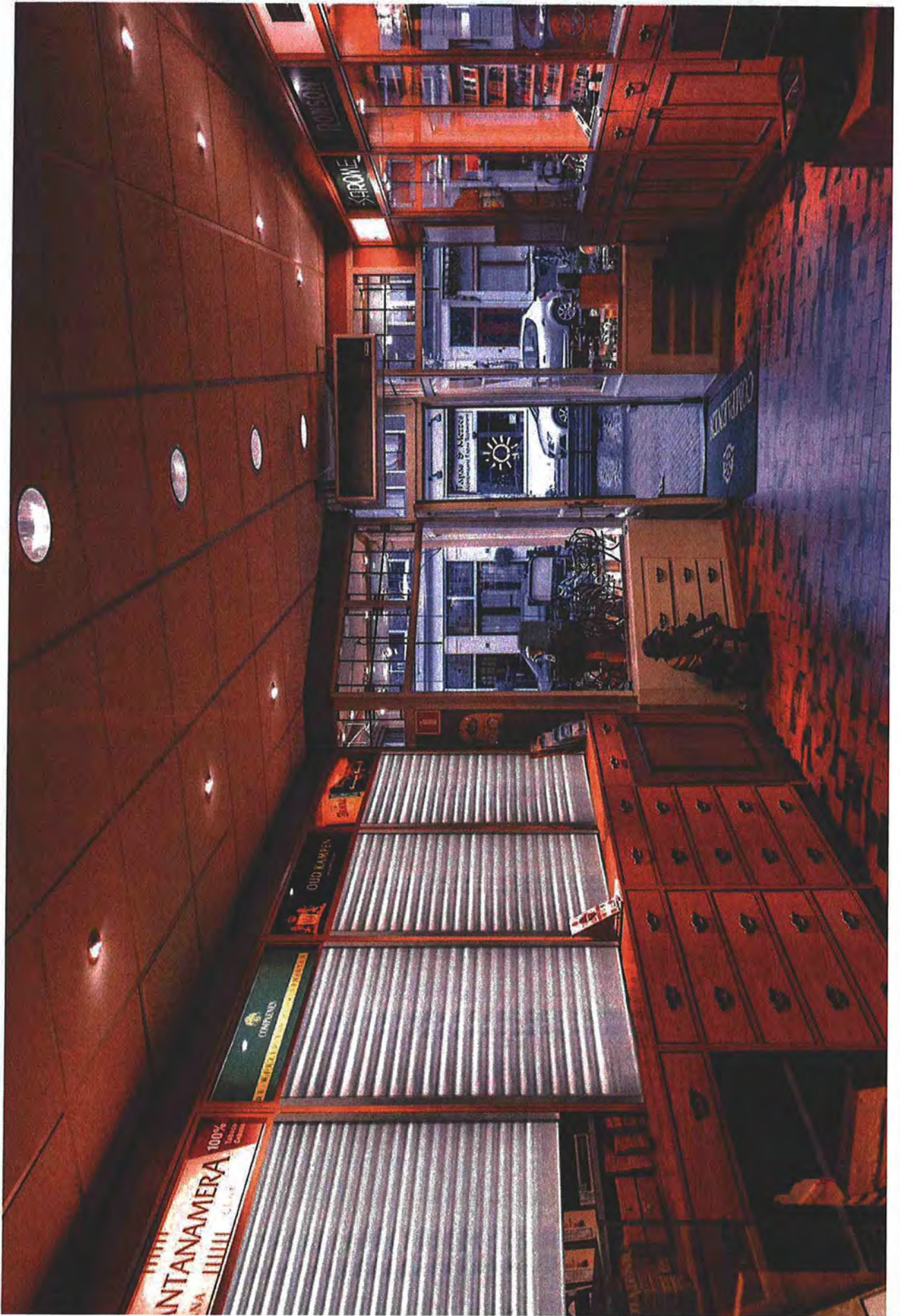
Het is voor een vervolgonderzoek van belang de vraag te beantwoorden of de gekozen onderzoeksmethodiek, gericht op analyse van bestaande onderzoeksrapporten en grijze literatuur, de gewenste inzichten geeft om een onderbouwde discussie en relevante aanknopingspunten te bieden voor een gedragen Nederlands beleid. Dit geldt zeker wanneer dit vervolgonderzoek ingaat op markten met andere karakteristieken en grotendeels wordt uitgevoerd en gefinancierd door mensen en organisaties met een ander paradigma waarbij kan worden verwacht dat er een bepaalde mate van vooringenomenheid bestaat.

Enkele van de benoemde beperkingen bij het onderzoek 'Points of sale of tobacco products' gelden ook voor het door Deloitte opgestelde rapport (2012) dat in dit onderzoeksmemo wordt gebruikt als vergelijkingsonderzoek. Dit rapport is ook deels gebaseerd op een landenvergelijking, op bepaalde aannames en op interviews met belanghebbenden. Dit neemt echter niet weg dat de noodzaak tot het verbreden van het onderzoeksveld en het meer betrekken van onderzoek op de Nederlandse markt vereisten zijn om input te kunnen leveren aan de Nederlandse beleidsdiscussie. Aan deze vereiste wordt (grotendeels) voldaan in de rapportage van Deloitte (2012). Verder kan worden beargumenteerd dat er ten behoeve van deze rapportage alleen interviews zijn gehouden met geselecteerde tabaksretailers, inkooporganisaties en de tabaksindustrie. Dit heeft ertoe geleid dat in deze rapportage rekening is gehouden met de Nederlandse wet- en regelgeving en met een bredere blik, waarin alle kosten en inkomsten zijn meegenomen. Daarnaast is bij deze rapportage het Nederlandse prijspeil als uitgangspunt genomen.

Bijlage 3 Voorbeeld display ban voor winkel

1/20/16

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: Nso toekomstvisie
Datum: dinsdag 30 oktober 2018 23:06:19
Bijlagen: [20160630_gelakt_bijlage_Toekomstvisie_en_reactie_NS0.pdf](#)

Zie bijlage. Staat ook handige tabel in die inzicht geeft in omzetverdeling over goederen en diensten.

Gr. 10.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: Sponsorgelden
Datum: donderdag 7 november 2019 13:26:58

Ha beide,

Donderdag 21 november hebben we het met de stas oa over de factsheet sponsorgelden NVWA. Voor 21 november (en ook voor de framing in de Kamerbrief over de factsheets) is ook van belang dat we breder kijken dan de sponsorgelden naar de 'verzachtende' maatregelen die we voor kleine winkeliers hebben ingesteld. Welke zijn dit, hoe verhouden die zich tot de sponsorgelden en wat zijn voor deze winkeliers de gevolgen van het een op het ander? Ook goed om na te denken over politiek draagvlak hiervoor: ik begrijp dat het in de onderhandeling met stas Mona Keijzer een gevoelig punt was. En dan vooruitlopend op de Kamerbrief: hoe gaan we dit opschrijven?

@ 10.2.e, wil jij hier vrijdag alvast over nadenken? Maandagmiddag kan ik met je meedenken.

@ 10.2.e, met 10.2.e ook gesproken over de timing van de brief. Ik bel er 10.2.e van de NVWA zo even over maar donderdagavond 28 november is een optie. Kom ik op terug.

Groet,

10.2.e | Senior Beleidsmedewerker
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie (VGP)
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag

10.2.e | Aanwezig: maandag t/m donderdag
10.2.e @minvws.nl | www.rijksoverheid.nl

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: AO Leefstijlpreventie 12 december (nabrande)
Datum: donderdag 14 november 2019 14:59:52

Voor de rookruimtes is dat de brief met de twee verkenningen, die na de MR van 6 december naar de Kamer zal gaan. En de brief met de factsheets NVWA (verkoopbonussen en naleving), die we hopelijk inderdaad 27 november bij de DGV aan kunnen leveren.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl>
Verzonden: donderdag 14 november 2019 14:52
Aan: 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>
cc: 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>
Onderwerp: AO Leefstijlpreventie 12 december (nabrande)

Ha allen,

Nog een kleine nabrande:

Zijn er nog stukken (kamer/commissiebriefen, Kamervragen, etc.) die echt voor het AO Leefstijlpreventie naar de Kamer moeten gaan en zo ja, om welke stukken gaat het? Daarnaast de vraag of jullie deze uiterlijk 27 november willen aanleveren bij de DGV, zodat ze 5 december in de Kamer liggen.

Groetjes,

10.2.e

10.2.e | Beleidsmedewerker |
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie |
Parnassusplein 5 | 2515 XP | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag |
M: 10.2.e | 10.2.e @minvws.nl | www.rijksoverheid.nl |

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: Framing verkoopbonussen in TK-brief
Datum: donderdag 14 november 2019 11:25:33

Ha allen,

Zoals beloofd zou ik nadenken over de framing van de ontdekkingen van de NVWA over de verkoopbonussen die de tabaksspecialzaken krijgen van de tabaksindustrie. Hieronder in bullets enkele ideeën:

- Belangrijk dat we wegblijven uit het frame van 'de zielige kleine winkeliers'; die hard werkende, arme winkeliers die wederom het slachtoffer worden van de ongevoelige grote overheid, die het anti-rookbeleid over hun rug uitrolt.
- Volgens de framing driehoek zijn wij in dit frame de slechterik, de winkeliers het slachtoffer en de industrie komt er mee weg of kan zelfs als good guy/redder van die arme winkeliers gezien worden.
- Dus ik wil het frame omkeren: wij als good guy die dit soort verboden praktijken te stoppen, opkomend voor de volksgezondheid en strijdend tegen de industrie.
- De winkeliers blijven hier het slachtoffer, maar dan nu van de tabaksfabrikanten (slechteriken) die de arme winkeliers meetrekken in verboden praktijken, hen in hun greep hebben met en gewend maken aan illegale financiering. En haar dodelijke producten op die manier in de schappen weet te krijgen, naast normale producten.

Het frame is hier wat hoogdravend beschreven maar in de Kamerbrief wordt het allemaal een stuk subtieler ☺ Wat vinden jullie hiervan? Lastige vind ik nog wel de winkeliers, die er hoe dan ook bekaaid vanaf komen..

Iets anders, de NVWA gaat komend jaar tweemaal eenzelfde onderzoek uitvoeren naar verkoopbonussen en samenwerkingsovereenkomsten tussen fabrikanten en winkeliers, maar dan gericht op supermarkten en tankstations. Beide onderzoeken duren een half jaar dus we kunnen kiezen welke we eerst willen. Er is iets te zeggen voor de supermarkten eerst, ook om wat munitie te hebben voor de gesprekken met hen de komende tijd. Aan de andere kant is de naleving van de leeftijdsgrens bij de supermarkten een stuk hoger dan bij de tankstations (74% vs 35%), dus mochten we bepaalde takken willen uitsluiten van verkopen van tabak dan zouden de tankstations meer voor de hand liggen, zeker als we er ook achter komen dat zij ook samenwerkingsovereenkomsten met de fabrikanten hebben. Wat denken jullie?

Groet,

10.2.e | Senior Beleidsmedewerker
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie (VGP)
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag

10.2.e | Aanwezig: maandag t/m donderdag
10.2.e | @minvws.nl | www.rijksoverheid.nl

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Framing verkoopbonussen in TK-brief
Datum: woensdag 20 november 2019 15:48:57

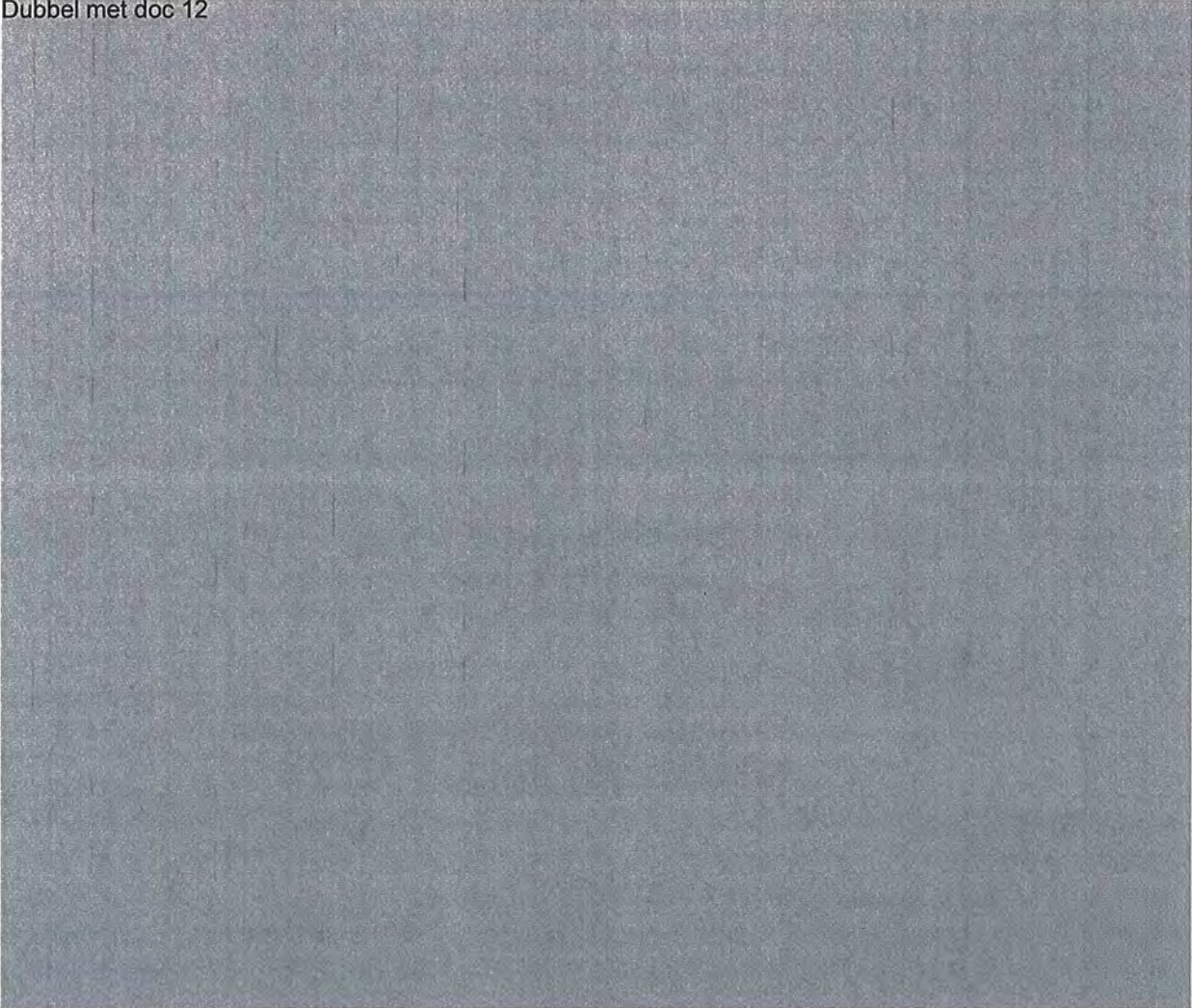
Van: 10.2.e @minvws.nl>
Verzonden: vrijdag 15 november 2019 17:18
Aan: 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>
Onderwerp: RE: Framing verkoopbonussen in TK-brief

Hi 10.2.e,

Ten aanzien van de verkoopbonussen lijkt het mij inderdaad goed om te trachten om het frame van de zielige winkeliers te kantelen. Ik denk dat het vooral ook goed is om de feiten benadrukken: dergelijke bonussen zijn nu eenmaal wettelijk verboden (want in strijd met het reclameverbod), en de overheid dient te wet te handhaven. Daarnaast wordt met speciaalzaken al veel rekening gehouden; zij profiteren van een uitzonderingspositie ten aanzien van belangrijke maatregelen op het gebied van ons tabaksontmoedigingsbeleid. Speciaalzaken mogen straks in hun zaken immers nog 'gewoon' rookwaren uitstellen en reclame maken voor die producten. Meer 'verzachtende maatregelen' dan dat zijn er trouwens niet.

Groet,
10.2.e

Dubbel met doc 12

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e ; 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: Nota voor regulier overleg voortgang PA roken 21 november
Datum: woensdag 20 november 2019 23:07:00
Bijlagen: image001.jpg
 image002.jpg

Ha 10.2.e,
 Dank voor de update en het uitzoeken, blijft bijzonder dat de NVWA niet op de hoogte was van deze wetsvoorstel. Ik heb het er met 10.2.e vanmiddag nog even over gehad, inderdaad goed om dat morgen in het overleg met de stas te benoemen. Verder heb ik de NVWA ook hierover gesproken en die gaan dit aanpassen in hun factsheet. Een volgende versie ontvang ik begin volgende week. Succes morgen bij het overleg met de stas!

Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 19 november 2019 17:26

Aan: 10.2.e ; 10.2.e

CC: 10.2.e

Onderwerp: RE: Nota voor regulier overleg voortgang PA roken 21 november

Hoi 10.2.e,

We bespraken de bevoegdheden van de NVWA net even in het VGP-WJZ-overleg en daaruit bleek dat er een wetsvoorstel is waarmee precies wordt geregeld waar de NVWA behoefte aan heeft (Kamerstukken II, 2019/20, 35256, nr. 2). Dat is dus goed nieuws. Ik weet niet of de nota aan de Stas al uit is, maar zo niet, dan zou je daar zoiets als het volgende aan kunnen toevoegen:

"Op dit moment heeft de NVWA geen bevoegdheid om (bijvoorbeeld) een last onder dwangsom op te leggen als niet wordt voldaan aan de medewerkingsplicht (art. 5:20 van de Awb). In de Tweede Kamer is op dit moment een wetsvoorstel in behandeling waarmee de Algemene wet bestuursrecht wordt gewijzigd. Als dat wetsvoorstel in werking zou treden krijgt ieder bestuursorgaan de bevoegdheid een last onder dwangsom op te leggen. Dat kan de NVWA helpen effectiever op te treden bij onder meer het sommeren van stukken."

Mogelijk kan de NVWA hier ook nog iets mee in hun factsheet.

Donderdag zit ik bij, bij de Stas, en kan ik dit zo nodig verder toelichten.

Groeten,

10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 19 november 2019 11:29

Aan: 10.2.e @minvws.nl>

CC: 10.2.e @minvws.nl>

Onderwerp: RE: Nota voor regulier overleg voortgang PA roken 21 november

Ha 10.2.e,

@ 10.2.e : ter info.

Dank voor de stukken. Je hebt me een alleen-lezen versie gestuurd, dus ik kan geen tekstsuggesties doen. Daarom wat opmerkingen onder elkaar:

- waaruit volgt dat "vergoedingen voor het plaatsen van reclame in en aan speciaalzaken" niet onder het reclame- of sponsorverbod vallen? Ik zie ook in de factsheet geen adequate onderbouwing voor die stelling en kan het ook niet direct uit de definitie van reclame of sponsoring halen. Kun je dat nader toelichten?
- In de factsheet staat het goed maar in de nota niet helemaal: De NVWA heeft wel het wettelijk instrumentarium om informatie te achterhalen. Zij zijn bevoegd om inzage in stukken te vorderen op grond van artikel 5:17 Awb, en voor degene die onder toezicht staat is er een medewerkingsverplichting opgenomen in artikel 5:20 van de Awb. Geen medewerking verlenen (binnen het redelijke) is strafbaar gesteld in artikel 184 van het Wetboek van Strafrecht. Wat de NVWA niet heeft, is een *eigen* bevoegdheid om bijvoorbeeld een bestuurlijke boete of last onder dwangsom op te leggen voor het niet verlenen van medewerking. De feitelijke constatering dat die bevoegdheden niet zijn opgenomen in de Trw (in de factsheet) klopt. Ik kan niet met zekerheid zeggen dat het hebben van die bevoegdheid het proces ook echt versneld zou hebben, zoals op twee plekken in de factsheet wordt gesteld, die inschatting laat ik aan NVWA.
- Ik zou eerst onderzoeken of het beleidsmatig wenselijk en nodig is om dit aan te passen - het vraagt namelijk om een wetswijziging- voor er in een brief aan de Kamer wordt

gemeld dat we het gaan aanpassen.
Voor een eventuele nadere toelichting weet je me te vinden!

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl>

Verzonden: dinsdag 19 november 2019 09:50

Aan: 10.2.e @minvws.nl>

Onderwerp: FW: Nota voor regulier overleg voortgang PA roken 21 november

Ha 10.2.e,

Gisteren hadden we het over de verkoopbonussen en de middelen die de NVWA (niet) tot haar beschikking heeft om daar onderzoek naar te doen. In de factsheet hebben zij de volgende paragraaf daarover opgenomen:

Tijdens het onderzoek bleek het achterhalen van de overeenkomsten en financiële gegevens bij enkele zelfstandige speciaalzaken en winkelformules tijdrovend. Niet altijd werd meteen aan de vordering van gegevens voldaan. De bevoegdheid om medewerking af te dwingen door het opleggen van een herstelsanctie (last onder dwangsom) of een bestraffende sanctie (dwangsom) zou het proces versneld hebben. Deze bevoegdheid is niet opgenomen in de Tabaks- en rookwarenwet.

Daarover heb ik in de nota aan de stas (ter voorbereiding op het periodiek overleg PA roken) het volgende opgenomen:

Kanttekening bij de factsheet is dat dit de informatie is die de NVWA heeft kunnen achterhalen. Vermoedelijk zijn er nog meer samenwerkingsovereenkomsten tussen fabrikanten en verkopers maar het wettelijk instrumentarium ontbreekt om bepaalde informatie te achterhalen, zoals de NVWA ook opmerkt in de factsheet. Op dit moment wordt bekeken hoe we dit kunnen aanpassen, zodat we dit ook in de brief aan de Tweede Kamer kunnen melden.

Heb jij er ideeën bij hoe we dit kunnen aanpassen?

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl>

Verzonden: donderdag 14 november 2019 15:23

Aan: 10.2.e @minvws.nl>

Onderwerp: Nota voor regulier overleg voortgang PA roken 21 november

Ha collega's,

De nota in de bijlage ligt nu voor bij de stas. Betreft de voorbereiding op ons maandelijkse overleg over het Preventieakkoord onderdeel roken. Verder in bijlage twee concept factsheets van de NVWA, over verkoopbonussen en naleving leeftijdsgrens, en de stand van zaken wetgevingstrajecten.

Voor vragen of toevoegingen, weet me te vinden.

Groet,

10.2.e | Senior Beleidsmedewerker
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie (VGP)
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag

10.2.e | Aanwezig: maandag t/m donderdag
10.2.e @minvws.nl | www.rijksoverheid.nl

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e ; 10.2.e
Cc: 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: TK-brief factsheets NVWA: verkoopbonussen en naleving leeftijdsgrens
Datum: woensdag 20 november 2019 17:35:08

Ha 10.2.e en 10.2.e,

Net 10.2.e en 10.2.e gesproken over het volgende tijdsplan voor de TK-brief NVWA factsheets:

- Woensdag 27-11 voor 16u bij DG
- Maandag 02-12 naar stas (of eerder)
- Donderdag 05-12 verzending naar TK (of eerder)

@ 10.2.e, lukt het jou om woensdagochtend 27-11 te lezen? 10.2.e/10.2.e kijkt morgen of 10.2.e die woensdag ook tijd heeft om te lezen.

@ 10.2.e, hoe uitgebreider je samenvatting van het overleg met de stas morgen is, des te beter 😊

Groet,

10.2.e | Senior Beleidsmedewerker
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie (VGP)
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag
10.2.e | Aanwezig: maandag t/m donderdag
10.2.e @minvws.nl | www.rijksoverheid.nl

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: RE: TK-brief factsheets NVWA: verkoopbonussen en naleving leeftijdsgrens
Datum: woensdag 20 november 2019 17:58:47

En 10.2.e kan woensdag tussen 13.30-14.30 lezen, jij daarvoor 10.2.e ?

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 20 november 2019 17:35
Aan: 10.2.e @minvws.nl; 10.2.e @minvws.nl
cc: 10.2.e @minvws.nl; 10.2.e @minvws.nl
Onderwerp: TK-brief factsheets NVWA: verkoopbonussen en naleving leeftijdsgrens

Ha 10.2.e en 10.2.e ,

Net 10.2.e en 10.2.e gesproken over het volgende tijdsplan voor de TK-brief NVWA factsheets:

- Woensdag 27-11 voor 16u bij DG
- Maandag 02-12 naar stas (of eerder)
- Donderdag 05-12 verzending naar TK (of eerder)

@ 10.2.e , lukt het jou om woensdagochtend 27-11 te lezen? 10.2.e /10.2.e kijkt morgen of Charles die woensdag ook tijd heeft om te lezen.

@ 10.2.e , hoe uitgebreider je samenvatting van het overleg met de stas morgen is, des te beter ☺

Groet,

10.2.e | Senior Beleidsmedewerker
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie (VGP)
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag
10.2.e | Aanwezig: maandag t/m donderdag
10.2.e @minvws.nl | www.rijksoverheid.nl

Onderwerp: Reclameverbod, waaronder verkoopbonussen	
Kernboodschap	<ul style="list-style-type: none"> • Jongeren die worden blootgesteld aan advertenties en promotie van tabak, zijn meer geneigd om te beginnen met roken. • In de Tabaks- en rookwarenwet is daarom een reclame- en sponsoringverbod opgenomen, deels gebaseerd op de Europese richtlijn 2003/33/EG. Reclame en sponsoring van tabaksproducten is in Nederland sinds 7 november 2002 grotendeels verboden. • Reclame is onder voorwaarden bijvoorbeeld toegestaan in tabaksspeciaalzaken. Op grote evenementen is noch reclame noch sponsoring toegestaan. • Een onderzoek van de NVWA toont aan dat de tabaksindustrie samenwerkingsovereenkomsten heeft met tabaksspeciaalzaken. In deze overeenkomsten zijn afspraken over schapvergoedingen en verkoopbonussen vastgelegd. • Alle vergoedingen van de tabaksindustrie aan speciaalzaken die tot doel hebben de verkoop van tabaksproducten en aanverwante producten te bevorderen (waaronder verkoopbonussen) zijn niet toegestaan. Deze vergoedingen zijn in strijd met het reclameverbod uit de Tabaks- en rookwarenwet. • Over de vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen in en aan de winkel bestaat op dit moment verwarring. Daarom zal ik in de memorie van toelichting bij de aankomende wijziging van de Tabaks- en rookwarenwet ter uitbreiding van het reclameverbod, verduidelijken dat ook dergelijke vergoedingen niet toegestaan zijn. • De resultaten van dit onderzoek van de NVWA neem ik ook mee in mijn gedachtevorming over het verminderen van het aantal verkooppunten. Een onderzoek hiernaar zal ik uw Kamer voor de zomer van 2020 toesturen. <p><u>Reclameverbod</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Met reclame worden onder andere visuele signalen afgegeven bij jongeren, rokers en degenen die proberen te stoppen, en kunnen het verlangen naar een tabaksproduct of aanverwant product opwekken. • Deze uitingen kunnen ervoor zorgen dat jongeren gewend raken aan het beeld van rookwaren, deze producten normaal gaan vinden en daardoor eerder gaan experimenteren met deze producten. • Dat is niet wenselijk, omdat het beleid er juist op gericht is te voorkomen dat jongeren, en ook volwassenen, gaan roken. • Uit verschillende onderzoeken blijkt dat jongeren die worden blootgesteld aan advertenties en promotie van tabak, meer geneigd zijn om te beginnen met roken
Argumentatie	<ul style="list-style-type: none"> • Tabaksproducten zijn geen gewone producten. Gezien de buitengewoon schadelijke effecten van tabak voor de gezondheid moet groot belang worden gehecht aan de bescherming van de volksgezondheid, met name die van jongeren. Daarom is het belangrijk dat we voorkomen dat jongeren worden verleid tot roken en het kopen van tabaks- en aanverwante producten.
Politieke afspraken	<p>In de Kamerbrief heeft u een onderzoek naar mogelijkheden om het aantal verkooppunten van tabak te verminderen, te verschijnen voor de zomer van 2020.</p> <p><u>Reclameverbod</u> <u>Afspraken in Nationaal Preventieakkoord</u> De uitbreiding van het reclameverbod is per 2021 van toepassing op speciaalzaken. Gevelreclame en reclame in speciaalzaken wordt dan verboden. Reclame is nog wel toegestaan in die speciaalzaken die alleen rookwaren, rookaccessoires, loten en dagbladen verkopen, alsmede in bestaande kleine speciaalzaken met meer dan 75% omzet uit tabaksproducten. Rookwaren zijn geen normale producten. Het niet langer toestaan van reclame draagt bij aan het 'denormaliseren' van</p>

	<p>rookwaren en daarmee het roken. Dit voorstel sluit aan bij de invoering van het uitstalverbod. Op dit moment loopt de internetconsultatie (t/m 16 december).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Met de uitbreiding van het reclameverbod mag er via de gevel en in speciaalzaken geen reclame meer mag worden gemaakt voor onder andere sigaretten en e-sigaretten. • Bijvoorbeeld uithangborden (aan de gevel) en posters in het verkooppunt met merknamen en herkenbare logo's van tabaksmerken zijn niet meer toegestaan. • Uitsluitend de speciaalzaken die worden uitgezonderd van het uitstalverbod mogen straks nog wel reclame in de zaak maken. Deze speciaalzaken mogen echter geen reclame meer maken via de gevel. • Verkooppunten van tabaksproducten mogen nog wel aanduiden op de voorgevel dat er tabaksproducten. • In alle gevallen moet worden voorkomen dat de aanduiding aandacht trekt en op die manier kan leiden tot het promoten van tabak of aanverwante producten en daarmee als reclame wordt gezien. • De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) ziet toe op de naleving van het reclameverbod en dus ook op een eventuele sobere en neutrale aanduiding op de gevel
<p>Feiten&cijfers</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alle vergoedingen van tabaksfabrikanten aan speciaalzaken die als doel hebben het bevorderen van de verkoop van tabaksproducten en aanverwante producten zijn in strijd met het reclameverbod uit de Tabaks- en rookwarenwet. Hier vallen onder andere de verkoopbonussen onder. • Alle 10 door de NVWA onderzochte speciaalzaken blijken afspraken met fabrikanten te hebben gemaakt over vergoedingen, in totaal 69 samenwerkingsovereenkomsten met 19 verschillende fabrikanten. • Vergoedingen voor behaalde resultaten (verkoopbonus), schapvergoedingen en vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen en deelname aan promotieacties kwamen het vaakst voor. • Bijna driekwart heeft afspraken gemaakt over variabele en/of vaste vergoedingen voor het behalen van verkoopresultaten, indien van bepaalde producten meer wordt verkocht of er een bepaalde omzetgroei wordt gerealiseerd. • De vergoedingen hiervoor lopen uiteen van enkele honderden euro's tot circa € 3.000,- per jaar. Verder hebben bijna alle winkels afspraken gemaakt over (betere) plaatsing van producten in het schap en/of de beschikbaarheid van producten in het schap; de vergoedingen hiervoor kunnen variëren tussen circa € 250,- en € 2.500,-. • Ten slotte ontvangen de meeste speciaalzaken vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen en promotie-acties in de vorm van toonbank- of displayvergoedingen. Dergelijke vergoedingen worden momenteel toegestaan. • Al met al zou dit kunnen betekenen dat een tabaksspeciaalzaak jaarlijks een totaalbedrag van € 5.500,- aan niet-toegestane reclameopbrengsten ontvangt. • Op dit moment ligt een wetsvoorstel in de Kamer waardoor de NVWA straks wel zelfstandig een last onder dwangsom kan opleggen, wat nu alleen via het Openbaar Ministerie kan. <p><u>Reclameverbod</u> <u>E-sigaretten en social media</u> Reclame maken voor de e-sigaret op social media is verboden. De reclamecode sociale media stelt daarnaast de eis dat als een influencer op een of andere manier verdient (in geld of natura) aan een samenwerking dat dit moeten worden aangegeven. Ze gebruiken bijvoorbeeld de #ad, #spon of #samenwerking. Dit is uiteraard zelfregulering, maar toch worden influencers er regelmatig op aangesproken door volgers of in de reguliere media wanneer zij zich hier niet aan houden. Indien de reclamecode wordt gevolgd is helder dat er sprake is van reclame. Wanneer dit niet het geval is, zal het heel moeilijk zijn om aan te tonen of er sprake is van sponsoring. De NVWA geeft aan dat het in die gevallen moeilijk</p>

	<p>is om te handhaven, en dat het is het algemeen lastig is om individuen te beboeten via het bestuursrecht. Mocht het zo zijn dat buitenlandse influencers reclame maken richting Nederlandse vloggers dan is daar ook niets tegen te doen.</p>
<p>Overig (zoals heikele punten en pers)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Een heikel punt in de discussie over verkoopbonussen betreft de positie van tabaksspecialzaken. Voor deze winkels zijn twee uitzonderingen gemaakt; op het reclameverbod en het uitstalverbod. Gezien de politieke onderhandelingen die aan de uitzonderingen voorafgingen, en het maatschappelijk sentiment rond deze kleine winkeliers ('papa en-mama-winkels'), is de juiste framing van dit probleem van groot belang. Als deze uitzonderingspositie ingeperkt wordt kan dit politiek en met EZK lastig worden. • Mogelijk dat na het uitgaan van de brief en voor het AO nog flink gelobbyd wordt richting Kamerleden. <p><u>Reclameverbod</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eind april 2019 was er aandacht in de pers voor de e-sigaret en het reclameverbod. Ook was er op 23 april berichtgeving in de media over overtredingen van BAT op festivals van het sponsorverbod. In ruil voor betaling, boden festivals alleen de tabak van BAT, zoals Lucky Strike en Pall Mall, aan. Journalistiek Platform de Onderzoeksredactie onderzocht twintig festivals, waarvan twee van de drie een dergelijke samenwerking was aangegaan. De NVWA heeft drie boetes opgemaakt voor deze overtredingen door één fabrikant (de Onderzoeksredactie heeft zelf vastgesteld dat het om BAT ging). De boetes zijn nog niet definitief.

Q: Wat gaat u doen aan de tabaksfabrikanten en tabaksspeciaalzaken die de wet overtreden met de samenwerkingsovereenkomsten en verkoopbonussen?

A:

- Een onderzoek van de NVWA toont aan dat tabaksfabrikanten samenwerkingsovereenkomsten hebben met tabaksspeciaalzaken. In deze overeenkomsten zijn afspraken over schapvergoedingen en verkoopbonussen vastgelegd.
- Alle vergoedingen van de tabaksindustrie aan speciaalzaken die tot doel hebben de verkoop van tabaksproducten en aanverwante producten te bevorderen (waaronder verkoopbonussen) zijn in strijd met het reclameverbod uit de Tabaks- en rookwarenwet.
- Dat alle onderzochte tabaksspeciaalzaken, ondanks de willekeurige selectie, verkoopbonussen en vergoedingen ontvangen van fabrikanten vind ik zeer verontrustend.
- Deze samenwerkingsovereenkomsten zijn namelijk bij wet verboden en het is zorgelijk dat fabrikanten op financiële wijze invloed uitoefenen op deze speciaalzaken.
- De NVWA ziet de 19 fabrikanten uit dit onderzoek als initiators van de overeenkomsten; tegen hen zijn maar liefst 67 rapporten van bevinding opgemaakt.
- Op basis van elk rapport kan een forse boete worden opgelegd, variërend van € 45.000,- tot € 450.000,-, in het geval van recidive.
- Over de vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen in en aan de winkel bestaat op dit moment verwarring. Daarom zal ik in de

memorie van toelichting bij de aankomende wijziging van de Tabaks- en rookwarenwet ter uitbreiding van het reclameverbod, verduidelijken dat ook dergelijke vergoedingen niet toegestaan zijn.

- De resultaten van dit onderzoek van de NVWA neem ik ook mee in mijn gedachtevorming over het verminderen van het aantal verkooppunten. Een onderzoek hiernaar zal ik uw Kamer voor de zomer van 2020 toesturen.

Q: Met het aanpakken van deze bonussen bestaat het risico dat de tabaksspeciaalzaken het hoofd niet boven water kunnen houden. Wat gaat u daaraan doen?

A:

- Een onderzoek van de NVWA toont aan dat de tabaksindustrie samenwerkingsovereenkomsten heeft met tabaksspeciaalzaken. In deze overeenkomsten zijn afspraken over schapvergoedingen en verkoopbonussen vastgelegd.
- Dat alle onderzochte tabaksspeciaalzaken, ondanks de willekeurige selectie, verkoopbonussen en vergoedingen ontvangen van fabrikanten vind ik zeer verontrustend.
- Deze samenwerkingsovereenkomsten zijn namelijk bij wet verboden en het is zorgelijk dat fabrikanten op financiële wijze invloed uitoefenen op deze speciaalzaken.
- Om tabaksspeciaalzaken tegemoet te komen worden zij uitgezonderd van het uitstalverbod.
- Om kleine ondernemers tegemoet te komen komt er een uitzondering voor speciaalzaken die enkel rookwaren, loten en dagbladen verkopen en voor bestaande speciaalzaken die meer dan 75% van hun omzet uit tabak halen en jaarlijks niet meer dan € 700.000 aan omzet genereren.

Q: Wat wordt precies geregeld met de uitbreiding van het reclameverbod? Mogen speciaalzaken op hun gevel nog wel aangeven dat zij tabak verkopen?

A:

- Gevelreclame en reclame in speciaalzaken wordt per 2021 verboden.
 - Dit betekent dat er via de gevel en in speciaalzaken geen reclame meer mag worden gemaakt voor onder andere sigaretten en e-sigaretten.
 - Bijvoorbeeld uithangborden (aan de gevel) en posters in het verkooppunt met merknamen en herkenbare logo's van tabaksmerken zijn niet meer toegestaan.
 - Uitsluitend de speciaalzaken die worden uitgezonderd van het uitstalverbod mogen straks nog wel reclame in de zaak maken. Deze speciaalzaken mogen echter geen reclame meer maken via de gevel.
 - Verkooppunten van tabaksproducten mogen nog wel aanduiden op de voorgevel dat er tabaksproducten verkocht worden.
 - In alle gevallen moet worden voorkomen dat de aanduiding aandacht trekt en op die manier kan leiden tot het promoten van tabak of aanverwante producten en daarmee als reclame wordt gezien.
-
- De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) ziet toe op de naleving van het reclameverbod en dus ook op een eventuele sobere en neutrale aanduiding op de gevel.

Q: Uit het onderzoek van de NVWA naar het reclameverbod en e-sigaretten blijkt dat er nog veel reclame wordt gemaakt voor de e-sigaret. Wat gaat u hieraan doen?

A:

- Net als sigaretten zijn ook e-sigaretten geen normale producten.
- E-sigaretten zijn schadelijk voor de gezondheid en daarom is het belangrijk dat jongeren niet worden verleid om de e-sigaret te kopen en te gebruiken.
- Voor de NVWA blijft handhaving op het reclameverbod voor e-sigaretten prioriteit hebben en zal dan ook in 2019 controles uitvoeren.
- Daarnaast wordt ook het reclameverbod voor tabaksproducten en aanverwante producten uitgebreid.
- Dit betekent dat de reclame voor e-sigaretten ook zal worden beperkt.

Q: Met welke maatregel worden de gevolgen van de uitbreiding van het reclameverbod voor de tabaksdetailhandel opgevangen?

A:

- Dat een maatregel gevolgen kan hebben voor bedrijven en ondernemers, weegt niet op tegen het zwaarwegender belang dat met deze maatregelen de volksgezondheid wordt beschermd.
- Overigens geldt dat tabakspeciaalzaken die uitgezonderd worden van het uitstalverbod wel reclame in hun winkel mogen (blijven) maken.

Q: Wat wordt precies geregeld met de uitbreiding van het reclameverbod? Mogen speciaalzaken op hun gevel nog wel aangeven dat zij tabak verkopen?

A:

- Gevelreclame en reclame in speciaalzaken wordt per 2021 verboden.
 - Dit betekent dat er via de gevel en in speciaalzaken geen reclame meer mag worden gemaakt voor onder andere sigaretten en e-sigaretten.
 - Bijvoorbeeld uithangborden (aan de gevel) en posters in het verkooppunt met merknamen en herkenbare logo's van tabaksmerken zijn niet meer toegestaan.
 - Uitsluitend de speciaalzaken die worden uitgezonderd van het uitstalverbod mogen straks nog wel reclame in de zaak maken. Deze speciaalzaken mogen echter geen reclame meer maken via de gevel.
 - Verkooppunten van tabaksproducten mogen nog wel aanduiden op de voorgevel dat er tabaksproducten.
 - In alle gevallen moet worden voorkomen dat de aanduiding aandacht trekt en op die manier kan leiden tot het promoten van tabak of aanverwante producten en daarmee als reclame wordt gezien.
-
- De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) ziet toe op de naleving van het reclameverbod en dus ook op een eventuele sobere en neutrale aanduiding op de gevel.

Q: Uit het onderzoek van de NVWA naar het reclameverbod en e-sigaretten blijkt dat er nog veel reclame wordt gemaakt voor de e-sigaret. Wat gaat u hieraan doen?

A:

- Net als sigaretten zijn ook e-sigaretten geen normale producten.
- E-sigaretten zijn schadelijk voor de gezondheid en daarom is het belangrijk dat jongeren niet worden verleid om de e-sigaret te kopen en te gebruiken.
- Voor de NVWA blijft handhaving op het reclameverbod voor e-sigaretten prioriteit hebben. De NVWA heeft daarom ook in 2019 controles uitgevoerd.
- Daarnaast wordt ook het reclameverbod voor tabaksproducten en aanverwante producten uitgebreid.
- Dit betekent dat de reclame voor e-sigaretten ook zal worden beperkt.

Q: Met welke maatregel worden de gevolgen van de uitbreiding van het reclameverbod voor de tabaksdetailhandel opgevangen?

A:

- Dat een maatregel gevolgen kan hebben voor bedrijven en ondernemers, weegt niet op tegen het zwaarwegender belang dat met deze maatregelen de volksgezondheid wordt beschermd.
- Overigens geldt dat tabakspeciaalzaken die uitgezonderd worden van het uitstalverbod wel reclame in hun winkel mogen (blijven) maken. Zie verder het antwoord op vraag 192.

Q: Wat gaat u doen aan de tabaksfabrikanten en tabaksspeciaalzaken die de wet overtreden met de samenwerkingsovereenkomsten en verkoopbonussen?

A:

- Een onderzoek van de NVWA toont aan dat tabaksfabrikanten samenwerkingsovereenkomsten hebben met tabaksspeciaalzaken. In deze overeenkomsten zijn afspraken over schapvergoedingen en verkoopbonussen vastgelegd.
- Alle vergoedingen van de tabaksindustrie aan speciaalzaken die tot doel hebben de verkoop van tabaksproducten en aanverwante producten te bevorderen (waaronder verkoopbonussen) zijn in strijd met het reclameverbod uit de Tabaks- en rookwarenwet.
- Dat alle onderzochte tabaksspeciaalzaken, ondanks de willekeurige selectie, verkoopbonussen en vergoedingen ontvangen van fabrikanten vind ik zeer verontrustend.
- Deze samenwerkingsovereenkomsten zijn namelijk bij wet verboden en het is zorgelijk dat fabrikanten op financiële wijze invloed uitoefenen op deze speciaalzaken.
- De NVWA ziet de 19 fabrikanten uit dit onderzoek als initiators van de overeenkomsten; tegen hen zijn maar liefst 67 rapporten van bevinding opgemaakt.
- Op basis van elk rapport kan een forse boete worden opgelegd, variërend van € 45.000,- tot € 450.000,-, in het geval van recidive.

- Over de vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen in en aan de winkel bestaat op dit moment verwarring. Daarom zal ik in de memorie van toelichting bij de aankomende wijziging van de Tabaks- en rookwarenwet ter uitbreiding van het reclameverbod, verduidelijken dat ook dergelijke vergoedingen niet toegestaan zijn.
- De resultaten van dit onderzoek van de NVWA neem ik ook mee in mijn gedachtevorming over het verminderen van het aantal verkooppunten. Een onderzoek hiernaar zal ik uw Kamer voor de zomer van 2020 toesturen.

Q: Met het aanpakken van deze bonussen bestaat het risico dat de tabaksspeciaalzaken het hoofd niet boven water kunnen houden. Wat gaat u daaraan doen?

A:

- Een onderzoek van de NVWA toont aan dat de tabaksindustrie samenwerkingsovereenkomsten heeft met tabaksspeciaalzaken. In deze overeenkomsten zijn afspraken over schapvergoedingen en verkoopbonussen vastgelegd.
- Dat alle onderzochte tabaksspeciaalzaken, ondanks de willekeurige selectie, verkoopbonussen en vergoedingen ontvangen van fabrikanten vind ik zeer verontrustend.
- Deze samenwerkingsovereenkomsten zijn namelijk bij wet verboden en het is zorgelijk dat fabrikanten op financiële wijze invloed uitoefenen op deze speciaalzaken.
- Om tabaksspeciaalzaken tegemoet te komen worden zij uitgezonderd van het uitstalverbod.
- Om kleine ondernemers tegemoet te komen komt er een uitzondering voor speciaalzaken die enkel rookwaren, loten en dagbladen verkopen en voor bestaande speciaalzaken die meer dan 75% van hun omzet uit tabak halen en jaarlijks niet meer dan € 700.000 aan omzet genereren.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: Hercontroles verkoopbonussen
Datum: donderdag 5 december 2019 09:58:00
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image003.jpg](#)

Gents,
Gisteren in gesprek met NVWA bleek dat naar aanleiding van het onderzoek naar verkoopbonussen hercontroles worden uitgevoerd bij (enkele van) de bedrijven in kwestie. Lijkt me goed om dat nog te vermelden in de Kamerbrief en persbericht, hopelijk voelen de bedrijven in kwestie zich aangesproken en dit lijkt me het (stoere) signaal waar 10.2.e naar op zoek is. Mee eens? Dan check ik of we dit nog in kunnen voegen.
Groet,

10.2.e | Senior Beleidsmedewerker
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie (VGP)
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag
10.2.e | Aanwezig: maandag t/m donderdag
10.2.e | [@minvws.nl](#) | [www.rijksoverheid.nl](#)

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: RE: Retourpost: Brief verkoopbonussen - 199310
Datum: donderdag 5 december 2019 13:12:41
Bijlagen: [image001.jpg](#)

Ha 10.2.e,
Dank hiervoor. Zoals net besproken, akkoord om de juridische tekst niet nader toe te lichten, en akkoord met voorstel om van de geel gemarkeerde zin te maken: *Daarnaast kunnen de onderzochte zaken een hercontrole verwachten*.
Ik maak de aanpassingen in de brief. Streven is om de brief vanavond te verzenden.
Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 5 december 2019 11:41
Aan: 10.2.e
cc: 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e

Onderwerp: RE: Retourpost: Brief verkoopbonussen - 199310

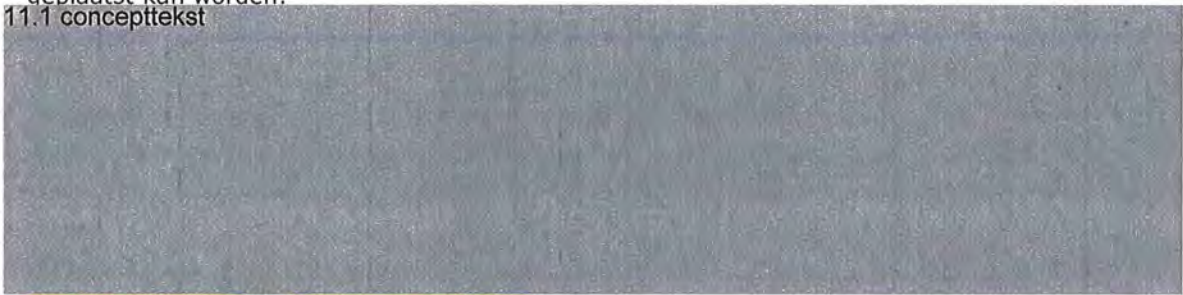
Ha 10.2.e,
Zie hieronder de hele paragraaf en zwartgedrukt de zin in kwestie. De zwartgedrukte zin an sich is een feitelijke constatering en voor leken niet erg bijzonder. Juristen (waaronder die van de NVWA) kunnen er meer in lezen. Het voert te ver door om die spanning in een voetnoot te benoemen, dan zou het bijna een verhandeling worden. Vandaar ons voorstel om de zin niet in de voetnoot op te nemen.

11.1 concepttekst

En iets anders, net met 10.2.e overlegd, het lijkt ons goed om toe te voegen aan de brief dat de onderzochte bedrijven een hercontrole kunnen verwachten, ik denk dat dat een sterk signaal afgeeft. Hieronder een tekstsuggestie daarvoor, met daaronder waar in de brief die zin geplaatst kan worden:

11.1 concepttekst

Wil jij toetsen hoe 10.2.e over die extra zin denkt?
Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl>
Verzonden: donderdag 5 december 2019 10:31
Aan: 10.2.e @minvws.nl>
cc: 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>

Onderwerp: Retourpost: Brief verkoopbonussen - 199310

Dag 10.2.e,
Stas heeft de nieuwe brief gezien en heeft 1 resterende vraag:

- Op p.2 van de brief staat een voetnoot naar een passage uit de wetshistorie. De stas vraag: *wat staat er dan in die passage?*
Volgens mij is de brief verder akkoord, maar dat check ik om 12:15 nog even als ik de stas weer zie. Ik laat de brief daarom hier. Als je voor 12:15 een antwoord kan geven op bovenstaande vraag, heel graag. Dan liggen we nog op koers voor verzending vanavond.
Groet,

10.2.e

10.2.e | Adviseur staatssecretaris van VWS |
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | Directie Bestuurlijke – en Politieke Zaken (BPZ) |
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag |
☎ | 10.2.e |
✉ | 10.2.e | @minvws.nl |

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Tabaksbonussen - ochtendberaad
Datum: donderdag 5 december 2019 16:12:12
Bijlagen: Reclameverbod en verkoopbonussen factsheet en QenA.docx

Dag 10.2.e

Hieronder antwoord op je vragen. Kan je daarmee uit de voeten?
In bijlage heb ik de factsheet en QenAs verkoopbonussen die we voor het AO hebben opgesteld toegevoegd. Ik ben met de NVWA bezig met aanvullende QenAs.

- In de Tabaks- en rookwarenwet is een reclame- en sponsoringverbod opgenomen, deels gebaseerd op de Europese richtlijn 2003/33/EG. Reclame en sponsoring van tabaksproducten is in Nederland sinds 7 november 2002 grotendeels verboden. Onder voorwaarden is reclame toegestaan in tabaksspecialzaken. Op grote evenementen is noch reclame noch sponsoring toegestaan.

Voor specialzaken geldt een uitzondering: in en aan specialzaken mag nog reclame gemaakt worden voor tabaksproducten en aanverwante producten, mits de reclame-uitingen voldoen aan de wettelijke voorschriften. Zo mag gevelreclame maximaal 2m² beslaan en dienen alle reclame-uitingen van een gezondheidswaarschuwing te zijn voorzien.

Vergoedingen die tot doel hebben de verkoop te bevorderen zijn niet uitgezonderd van het reclameverbod.

- De inspectie door de NVWA op het reclameverbod richtte zich lang met name op het reclame voor tabak in het straatbeeld. Onderzoek zoals dat nu uitgevoerd is had geen prioriteit, deels omdat de prioriteit bij handhaving van het rookverbod lag, deels omdat het hiervoor benodigde financieel rechercheren zeer arbeidsintensief is.
- Met name echter omdat lang werd gedacht dat de samenwerkingsovereenkomsten tussen fabrikanten en retailers toegestaan waren. Ook de brancheorganisatie voor de detailhandel, NSO, maakte in openbare verslagen gewag van deze bonussen en vergoedingen.

Juni 2018 publiceerden journalisten dat tabak- en gemakzaken een illegale bonus ontvangen op basis van de verkoopresultaten.

TK-lid Öztürk stelde hier op 26 juni 2018 mondelinge vragen over.

Omdat het gevoelige materie is werd besloten eerst grondig onderzoek te laten doen naar de bonussen, de hoogte van de bedragen, de (il)legaliteit en het instrumentarium van de NVWA om hiertegen op te treden te onderzoeken.

Het onderzoek van de NVWA is het najaar van 2018 van start gegaan. De verwachting was dat de eerste resultaten van het onderzoek reeds eind 2018 met de Kamer gedeeld zouden kunnen worden. Echter, door de gebleken complexiteit van het onderzoek was meer tijd nodig.

Daarnaast traineerden de retailers in het opleveren van alle stukken en kan de NVWA daar op het moment geen (last onder) dwangsom voor opleggen. Dit laatste gaat wel veranderen, een wetwijziging 2020 past dit aan voor toezichthouders. Uiteindelijk werd het onderzoek november 2019 opgeleverd.

In 2020 gaat de NVWA vergelijkbare onderzoeken doen naar supermarkten en tankstations.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>

Verzonden: donderdag 5 december 2019 12:34

Aan: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>; 10.2.e [redacted]

[redacted]@minvws.nl>

cc: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>; 10.2.e [redacted]

[redacted]@minvws.nl>

Onderwerp: Tabaksbonussen - ochtendberaad

Hi,

Zouden jullie zo goed willen zijn even op papier te zetten hoe het onderzoek rond bonussen tot stand is gekomen? Hadden we een dergelijk onderzoek niet veel eerder in gang moeten zetten? Wanneer hebben we de link tussen deze bonussen en reclameverbod etc gelegd?

Even als achtergrondinfo voor de stas voor als de brief hierover uitgaat.

Dank vast!

Groeten

10.2.e [redacted]

Van: 10.2.e
 Aan: 10.2.e
 Cc: 10.2.e, 10.2.e
 Onderwerp: RE: Mondelinge kamervraag #28376: Het bericht 'Tabaksfabrikanten strooien met illegale bonussen aan speciaalzaken' (Telegraaf.nl 6 december 2019)
 Datum: vrijdag 6 december 2019 16:47:08

Yes, ik ga er maandagochtend direct mee aan de slag. Prettig weekend voor nu!

Groet,

10.2.e
 VGP/Tabaksteam
 10.2.e

From: 10.2.e @minvws.nl
 Sent: 6 Dec 2019 13:56
 To: 10.2.e @minvws.nl
 Cc: 10.2.e @minvws.nl
 Subject: FW: Mondelinge kamervraag #28376: Het bericht 'Tabaksfabrikanten strooien met illegale bonussen aan speciaalzaken' (Telegraaf.nl 6 december 2019)

Ha 10.2.e,
 Wil je deze vraag maandag oppakken? Er moet een dossierje worden gemaakt (zie hieronder) dat maandag eind vd dag moet worden aangeleverd. Volgens mij heb je alles al klaar (factsheet, Q&A's, etc). Dinsdag in onze agenda's reserveren dat we mogelijk (als de vraag doorgaat, dat horen we dinsdag eind vd ochtend) naar de TK gaan. 10.2.e, wil jij dit in onze agenda's zetten? Alvast bedankt!
 Gr. 10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl
 Verzonden: vrijdag 6 december 2019 13:41
 Aan: 10.2.e @minvws.nl
 Cc: 10.2.e @minvws.nl; 10.2.e @minvws.nl
 Onderwerp: RE: Mondelinge kamervraag #28376: Het bericht 'Tabaksfabrikanten strooien met illegale bonussen aan speciaalzaken' (Telegraaf.nl 6 december 2019)

Hoi 10.2.e,

Die kun je op 10.2.e zetten.

Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl
 Verzonden: vrijdag 6 december 2019 13:35
 Aan: 10.2.e @minvws.nl
 Cc: 10.2.e @minvws.nl
 Onderwerp: FW: Mondelinge kamervraag #28376: Het bericht 'Tabaksfabrikanten strooien met illegale bonussen aan speciaalzaken' (Telegraaf.nl 6 december 2019)

Op wie mag onderstaande mondelinge vraag worden gezet??

Mvg

10.2.e
 Ministerie van VWS
 Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en preventie
 Postbus 20350
 2500 EJ DEN HAAG
 Telefoon 10.2.e
 Mobielnr 10.2.e
 Email 10.2.e @minvws.nl / 10.2.e @minvws.nl
 Web www.rijksoverheid.nl

Het bezoekadres is
 Parnassusplein 5
 2511 VX Den Haag

Het postadres is
 Postbus 20350
 2500 EJ Den Haag

NB: Bij het ministerie van VWS geldt een legitimatieplicht. Dit betekent dat bij uw bezoek aan het ministerie van VWS er om een geldig legitimatie wordt gevraagd voor u het pand verder kunt betreden!!!

Van: 10.2.e @minvws.nl
 Verzonden: vrijdag 6 december 2019 13:33
 Aan: 10.2.e @minvws.nl; 10.2.e @minvws.nl; 10.2.e @minvws.nl; 10.2.e @minvws.nl
 Onderwerp: Mondelinge kamervraag #28376: Het bericht 'Tabaksfabrikanten strooien met illegale bonussen aan speciaalzaken' (Telegraaf.nl 6 december 2019)

Goedemiddag

Hierbij een mondelinge vraag.
 Graag hoor ik z.s.m. wie deze gaat voorbereiden.

<https://www.telegraaf.nl/nieuws/73697481/tabaksfabrikanten-strooien-met-illegale-bonussen-aan-speciaalzaken>

Zie voor meer informatie over de Mondelinge vragen

http://portal.ro.rijksoverheid.nl/in/portal/2?navigationTarget=HLFFS://cisriksportaal/cisorganisatie/cisvws/2/cisplaatsvervangendsecretarisgeneraalbsp/1/cisdirectiebestuurlijkekeuzenkeuzenbox/cisde_twaalfde/cisparlementaire_zaken/2/cismondelinge_vragen_2

Hartelijke groet

10.2.e

Titel	Het bericht 'Tabaksfabrikanten strooien met illegale bonussen aan speciaalzaken' (Telegraaf.nl, 6 december 2019)
Referentie	#28376
Datum / tijd	6 dec. 2019 06:02
Soort vraag	Mondelinge kamervraag
Hoofdindiener	Kuik, A. (Anne) (CDA)
Pool	VWS

Q: Wat gaat u doen aan de tabaksfabrikanten en tabaksspecialzaken die de wet overtreden met de samenwerkingsovereenkomsten en verkoopbonussen?

A:

- Een onderzoek van de NVWA toont aan dat tabaksfabrikanten samenwerkingsovereenkomsten hebben met tabaksspecialzaken. In deze overeenkomsten zijn afspraken over schapvergoedingen en verkoopbonussen vastgelegd.
- Alle vergoedingen van de tabaksindustrie aan specialzaken die tot doel hebben de verkoop van tabaksproducten en aanverwante producten te bevorderen (waaronder verkoopbonussen) zijn in strijd met het reclameverbod uit de Tabaks- en rookwarenwet.
- Dat alle onderzochte tabaksspecialzaken, ondanks de willekeurige selectie, verkoopbonussen en vergoedingen ontvangen van fabrikanten vind ik zeer verontrustend.
- Deze samenwerkingsovereenkomsten zijn namelijk bij wet verboden en het is zorgelijk dat fabrikanten op financiële wijze invloed uitoefenen op deze specialzaken.
- De NVWA ziet de 19 fabrikanten uit dit onderzoek als initiators van de overeenkomsten; tegen hen zijn maar liefst 67 rapporten van bevinding opgemaakt.
- Op basis van elk rapport kan een forse boete worden opgelegd, variërend van € 45.000,- tot € 450.000,-, in het geval van recidive. De NVWA zal hercontroles uitvoeren.

- Over de vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen in en aan de winkel bestaat op dit moment verwarring. Daarom zal ik in de memorie van toelichting bij de aankomende wijziging van de Tabaks- en rookwarenwet ter uitbreiding van het reclameverbod, verduidelijken dat ook dergelijke vergoedingen niet toegestaan zijn.

Q: Met het aanpakken van deze bonussen bestaat het risico dat de tabaksspeciaalzaken het hoofd niet boven water kunnen houden. Wat gaat u daaraan doen?

A:

- De eerder genoemde samenwerkingsovereenkomsten zijn bij wet verboden en het is zorgelijk dat fabrikanten op financiële wijze invloed uitoefenen op deze speciaalzaken.
- Om kleine ondernemers tegemoet te komen komt er bij de invoering van het uitstalverbod en de uitbreiding van het reclameverbod een uitzondering voor speciaalzaken die enkel rookwaren, loten en dagbladen verkopen en voor bestaande speciaalzaken die meer dan 75% van hun omzet uit tabak halen en jaarlijks niet meer dan € 700.000 aan omzet genereren.
- Ook deze zaken mogen echter geen bonussen of vergoedingen krijgen voor het maken van reclame.

Q: Uit het onderzoek van de NVWA naar het reclameverbod en e-sigaretten blijkt dat er nog veel reclame wordt gemaakt voor de e-sigaret. Wat gaat u hieraan doen?

A:

- Net als sigaretten zijn ook e-sigaretten geen normale producten.
- E-sigaretten zijn schadelijk voor de gezondheid en daarom is het belangrijk dat jongeren niet worden verleid om de e-sigaret te kopen en te gebruiken.
- De NVWA blijft dan ook risicogericht toezicht houden op de naleving van het reclameverbod voor e-sigaretten.
- Daarnaast wordt ook het reclameverbod voor tabaksproducten en aanverwante producten uitgebreid.
- Dit betekent dat het uitstalverbod ook voor de e-sigaret wordt ingevoerd en het reclameverbod voor e-sigaretten ook zal worden beperkt.

Q: Wat wordt precies geregeld met de uitbreiding van het reclameverbod? Mogen speciaalzaken op hun gevel nog wel aangeven dat zij tabak verkopen?

A:

- Gevelreclame en reclame in speciaalzaken wordt per 2021 verboden.
 - Dit betekent dat er via de gevel en in speciaalzaken geen reclame meer mag worden gemaakt voor onder andere sigaretten en e-sigaretten.
 - Bijvoorbeeld uithangborden (aan de gevel) en posters in het verkooppunt met merknamen en herkenbare logo's van tabaksmerken zijn niet meer toegestaan.
 - Uitsluitend de speciaalzaken die worden uitgezonderd van het uitstalverbod mogen straks nog wel reclame in de zaak maken. Deze speciaalzaken mogen echter geen reclame meer maken via de gevel.
 - Verkooppunten van tabaksproducten mogen nog wel aanduiden op de voorgevel dat er tabaksproducten.
 - In alle gevallen moet worden voorkomen dat de aanduiding aandacht trekt en op die manier kan leiden tot het promoten van tabak of aanverwante producten en daarmee als reclame wordt gezien.
-
- De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) ziet toe op de naleving van het reclameverbod en dus ook op een eventuele sobere en neutrale aanduiding op de gevel.

Q: Waarom worden alleen de fabrikanten aangepakt en niet de speciaalzaken?

A:

- Dat alle onderzochte tabaksspeciaalzaken, ondanks de willekeurige selectie, verkoopbonussen en vergoedingen ontvangen van fabrikanten vind ik zeer verontrustend.
- Dergelijke samenwerkingsovereenkomsten zijn namelijk bij wet verboden en het is zorgelijk dat fabrikanten op financiële wijze invloed uitoefenen op deze speciaalzaken.
- Het reclameverbod stelt dat het verstrekken van vergoedingen die tot doel hebben de verkoop van tabaksproducten te stimuleren niet toegestaan is.
- De NVWA ziet de 19 fabrikanten uit dit onderzoek als initiators van de overeenkomsten.
- Tegen de fabrikanten zijn maar liefst 67 rapporten van bevinding opgesteld.
- Op basis van elk rapport kan een forse boete worden opgelegd, variërend van € 45.000,- tot € 450.000,-, in het geval van recidive. De NVWA zal hercontroles uitvoeren.

Q: Er was allang bekend dat de fabrikanten bonussen en vergoedingen aan speciaalzaken overmaakten, waarom is dat nu pas onderzocht?

A:

- In de Tabaks- en rookwarenwet is een reclame- en sponsoringverbod opgenomen, deels gebaseerd op een Europese richtlijn. Reclame en sponsoring van tabaksproducten is in Nederland sinds 7 november 2002 grotendeels verboden.
- Het toezicht van de NVWA richtte zich met name op reclame voor tabak in het straatbeeld.
- Het onderzoek wat nu voorligt is toegezegd na een mondelinge vraag van lid Öztürk, d.d. 26 juni 2018, naar aanleiding van een artikel over deze bonussen van journalisten van website TabakNee.nl.
- Omdat het complexe en gevoelige materie betreft heb ik besloten eerst grondig onderzoek te laten doen naar de bonussen, de hoogte van de bedragen, hoe dit strookt met het reclameverbod en het instrumentarium van de NVWA om hiertegen op te treden.
- Het onderzoek van de NVWA is het najaar van 2018 van start gegaan. De verwachting was dat de eerste resultaten van het onderzoek reeds eind 2018 met de Kamer gedeeld zouden kunnen worden. Echter, door de gebleken complexiteit en het arbeidsintensieve karakter van het onderzoek was meer tijd nodig.

Q: Hoe gaat de NVWA toezicht houden op al die speciaalzaken als het onderzoek naar deze 10 zaken al zo'n tijdrovende klus was?

A:

- De verkoopbonussen worden geïnitieerd door de fabrikanten. Om het verstrekken van deze verkoopbonussen te stoppen, is het niet nodig om alle speciaalzaken in Nederland te bezoeken.
- Op basis van de huidige actie ga ik er vanuit dat de fabrikanten hun overtreding opheffen, ook bij de niet bezochte speciaalzaken. De NVWA zal dit steekproefsgewijs kunnen onderzoeken.
- Het voor dit onderzoek benodigde financieel researcheren is zeer arbeidsintensief. Het onderzoeken heeft dan ook enige tijd in beslag genomen, ook omdat de onderzochte speciaalzaken traineerden in het opleveren van alle stukken en de NVWA daar op het moment geen (last onder) dwangsom voor kan opleggen.
- Dit laatste gaat in 2020 veranderen, via een wetswijziging die de NVWA en andere toezichthouders de mogelijkheid zal geven een last onder dwangsom op te leggen.
- Uiteindelijk werd het onderzoek in november 2019 opgeleverd.
- De fabrikanten worden als initiators van deze samenwerkingsovereenkomsten gezien. In het geval van boetes worden deze uiteindelijk aan hen opgelegd.

- De NVWA gaat in 2020 vergelijkbare onderzoeken doen naar supermarkten en tankstations.
- Het toezicht houden op de tabaksspeciaalzaken is daarmee uiteindelijk van minder belang als er ook onderzoeken uitgevoerd worden naar supermarkten en tankstations. Als vergelijkbare samenwerkingsovereenkomsten worden ontdekt in deze onderzoeken worden ook daar de fabrikanten als initiators gezien en beboet bij geconstateerde overtredingen.

Q: In een speciaalzaak mag er nu reclame gemaakt worden. Waarom mogen er dan geen verkoopbonussen worden verstrekt zoals gangbaar is in de marketing voor andere producten?

A:

- Tabaksproducten en aanverwante producten zijn geen normale producten.
- In het verleden is er een stringent reclameverbod opgesteld met slechts enkele uitzondering.
- Verkoopbonussen waren niet uitgezonderd en zijn dus niet toegestaan.
- Over de vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen in en aan de winkel bestaat op dit moment verwarring. Daarom zal ik in de memorie van toelichting bij de aankomende wijziging van de Tabaks- en rookwarenwet ter uitbreiding van het reclameverbod, verduidelijken dat ook dergelijke vergoedingen niet toegestaan zijn.

De Telegraaf

NVWA treedt op tegen overtreden van de wet

Tabaksfabrikanten strooien met illegale bonussen aan speciaalzaken

06 dec. 2019 in BINNENLAND

Den Haag - Tabaksfabrikanten strooien met illegale bonussen die de verkoop van sigaretten moeten aanwakkeren. Dat blijkt uit onderzoek van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

De verkoopbonussen worden gegeven aan tabaksspeciaalzaken. Als winkeliers een vooraf afgesproken hoeveelheid sigaretten verkopen, dan krijgen ze van tabaksfabrikanten bedragen die op kunnen lopen tot zo'n 3000 euro per jaar. Het doel is dat ze beter hun best doen om zoveel mogelijk sigaretten aan de man te brengen.

Reclameverbod

Volgens de NVWA zijn de bonuspraktijken ten strengste verboden. Ze zijn in strijd met het reclameverbod voor rookwaren, waarin staat dat handelingen die als doel hebben om de verkoop van tabaksproducten te vergroten niet door de beugel kunnen.

Staatssecretaris Blokhuis (Volksgezondheid) noemt het 'zeer zorgelijk' dat tabaksfabrikanten op grote schaal de wet overtreden. „Het strenge reclameverbod voor tabak hebben we niet voor niets. Dit soort acties draagt bij aan het verslaafd houden van rokers.“

Nadat vorig jaar een onderzoekscollectief de bonussen op het spoor kwam, ontkenden sommige tabaksfabrikanten dat ze afspraken maakten. Anderen claimden dat de contracten niet verboden zouden zijn.

Recidive

De NVWA gaat optreden tegen de illegale verkoopbonussen die door sigarettenfabrikanten worden uitgedeeld aan winkeliers. De warenwaakhond kan boetes uitdelen van 45.000 euro per overtreding. In geval van recidive kunnen die oplopen tot 450.000 euro.

De boetes zullen bij de tabaksfabrikanten op de deurmat ploffen. De NVWA ziet hen namelijk als initiatiefnemers van de illegale praktijken. De inspectie heeft er in totaal negentien op de korrel. Wie dat zijn, daar wordt geen uitspraak over gedaan. Staatssecretaris Blokhuis (Volksgezondheid) noemt het ingrijpen door de NVWA 'goed nieuws'. „Dat zal een duidelijk signaal afgeven over deze contracten.“

Voor haar onderzoek naar illegale sigarettenbonussen nam de NVWA tien tabaksspeciaalzaken onder de loep, waarvan de meeste bij een keten zijn aangesloten. Allemaal blijken ze meerdere bonusovereenkomsten te hebben met tabaksfabrikanten.

Ketens

Tabakswinkels die bij een keten zijn aangesloten gaan daarbij het vaakst over de schreef, ziet de warenwaakhond. Ketens lijken de bonusconstructies dan ook aan te moedigen. Dat komt wellicht doordat niet alleen de winkelier een bonus opstrijkt bij afdoende omzet, maar ook het hoofdkantoor krijgt uitbetaald. In sommige gevallen draait het niet om geld, maar om een lading gratis sigaretten.

Supermarkten en benzinestations zijn nog niet door de NVWA onder de loep genomen. Die volgen binnenkort.

De NVWA kwam in actie, nadat vorig jaar een onderzoekscollectief de illegale sigarettenbonussen op het spoor kwam. De journalisten maakten een rondgang langs veertien tabakswinkels in Nijmegen en Amsterdam waar winkeliers van de sigarettendeals vertelden.

Openheid

Sommige sigarettenfabrikanten ontkenden dat ze bonusafspraken maakten, anderen gaven juist openheid van zaken. Maar zij claimden dat de bonuscontracten niet verboden zouden zijn. Door die redenering zet de NVWA nu definitief een streep.

De warenwaakhond stuitte tijdens het onderzoek op weinig welwillende winkeliers. Gegevens werden traag of met grootst mogelijke tegenzin verstrekt. Op dit moment heeft de NVWA nog geen mogelijkheden om medewerking af te dwingen, maar een nieuwe wet is bijna van kracht waardoor inspecteurs binnenkort de bevoegdheid krijgen om sancties op leggen, zoals dwangsommen.

Rookruimtes

Het kabinet mikt op zo min mogelijk rokers. Plannen daarvoor zijn vastgelegd in het zogeheten preventieakkoord, waarin ook overgewicht en overmatig alcoholgebruik worden aangepakt. In dat akkoord staat ook dat rookruimtes in openbare gebouwen en bedrijven binnenkort dicht moeten. Donderdag werd bekend dat die in openbare gebouwen al in 2021 moeten sluiten, die in het bedrijfsleven een jaar later.

'LOKJONGERE' DEFINITIEF INGEZET

Na een succesvolle proef met minderjarige sigarettenkopers heeft de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit besloten om ze nu definitief in te zetten in de strijd tegen ongeoorloofde sigarettenverkoop.

In Nederland mogen winkeliers geen rookwaren verkopen aan klanten onder de achttien jaar, maar de controle daarop is niet bepaald eenvoudig. Inspecteurs van de NVWA waren lange tijd afhankelijk van een heterdaadje. De pakkans was daardoor tamelijk gering.

Begin dit jaar is de NVWA daarom gestart met de inzet van 17-jarige testkopers. De tieners probeerden bij supermarkten, tankstations, tabaksspeciaalzaken, avondwinkels en in de horeca sigaretten te kopen. Ze werden begeleid door NVWA-inspecteurs, die tal van verkoopmissers konden noteren.

Want wat blijkt? De 17-jarigen hadden weinig moeite om een pakje sigaretten te scoren. Slechts in 41 procent van de gevallen werd hun dat geweigerd.

Horeca

Supermarktketens blijken de leeftijdscontrole nog het beste te doen. In zo'n driekwart van de gevallen werd de tieners 'nee' verkocht.

Anders is dat in de horeca, waar slechts een kwart weigerde om de 17-jarigen sigaretten te verkopen.

Hoe oud een koper is moet volgens de regels worden vastgesteld door de klant om een identiteitsbewijs te vragen. Opvallend genoeg kregen de 17-jarige testkopers na ID-controles in zo'n 35 procent van de gevallen toch sigaretten mee.

Tijdens de proeffase kregen overtreders geen boetes aan de broek. Maar zodra de NVWA vanaf 1 januari 2020 officieel met de testkoopmethode van start gaat, zullen inspecteurs wel gaan handhaven, wordt gewaarschuwd.

Factsheet Mondelinge Vraag

<p>Onderwerp: Verkoopbonussen van fabrikanten aan tabaksspecialzaken Naam dossierhouder: 10.2.e Telefoonnummer dossierhouder: 10.2.e</p>	
Kernboodschap	<ul style="list-style-type: none"> • Jongeren die worden blootgesteld aan advertenties en promotie van tabak, zijn meer geneigd om te beginnen met roken. • In de Tabaks- en rookwarenwet is daarom een reclame- en sponsoringverbod opgenomen, deels gebaseerd op de Europese richtlijn 2003/33/EG. Reclame en sponsoring van tabaksproducten is in Nederland sinds 7 november 2002 grotendeels verboden. • Reclame is onder voorwaarden bijvoorbeeld toegestaan in tabaksspecialzaken. Op grote evenementen is noch reclame noch sponsoring toegestaan. • Een onderzoek van de NVWA toont aan dat de tabaksindustrie samenwerkingsovereenkomsten heeft met tabaksspecialzaken. In deze overeenkomsten zijn afspraken over schapvergoedingen en verkoopbonussen vastgelegd. • Alle vergoedingen van de tabaksindustrie aan specialzaken die tot doel hebben de verkoop van tabaksproducten en aanverwante producten te bevorderen (waaronder verkoopbonussen) zijn niet toegestaan. Deze vergoedingen zijn in strijd met het reclameverbod uit de Tabaks- en rookwarenwet. • Dat alle onderzochte tabaksspecialzaken, ondanks de willekeurige selectie, verkoopbonussen en vergoedingen ontvangen van fabrikanten vind ik zeer verontrustend. Dergelijke samenwerkingsovereenkomsten zijn namelijk bij wet verboden en het is zorgelijk dat fabrikanten op financiële wijze invloed uitoefenen op deze specialzaken. • De NVWA ziet de 19 fabrikanten uit dit onderzoek als initiators van de overeenkomsten; tegen hen zijn maar liefst 67 rapporten van bevinding opgesteld. Op basis van elk rapport kan een forse boete worden opgelegd, variërend van € 45.000,- tot € 450.000,-, in het geval van recidive. Daarnaast kunnen de onderzochte zaken een hercontrole verwachten. • Over de vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen in en aan de winkel bestaat op dit moment verwarring. Daarom zal ik in de memorie van toelichting bij de aankomende wijziging van de Tabaks- en rookwarenwet ter uitbreiding van het reclameverbod, verduidelijken dat ook dergelijke vergoedingen niet toegestaan zijn.
Argumentatie	<ul style="list-style-type: none"> • Tabaksproducten zijn geen gewone producten. Gezien de buitengewoon schadelijke effecten van tabak voor de gezondheid moet groot belang worden gehecht aan de bescherming van de volksgezondheid, met name die van jongeren. Daarom is het belangrijk dat we voorkomen dat jongeren worden verleid tot roken en het kopen van tabaks- en aanverwante producten. • De fabrikanten worden als initiators van deze samenwerkingsovereenkomsten gezien; zij verdienen het meest aan de reclame die de tabaksspecialzaken maken, hebben een groter budget dan deze zaken en alle overeenkomsten zijn terug te leiden tot beperkt aantal fabrikanten.
Politieke afspraken (regeerakkoord, convenant,	<ul style="list-style-type: none"> • Naar aanleiding van mondelinge vragen van het lid Öztürk d.d. 26 juni 2018¹ heeft de NVWA in onze opdracht een onderzoek ingesteld naar verkoopbonussen van de tabaksindustrie aan tabaksspecialzaken.

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/a3f89337-c979-4294-93d5-93b2a8000b04

coalitieafspraken e.d.)	<ul style="list-style-type: none"> In de Kamerbrief over de verkoopbonussen zijn twee vergelijkbare onderzoeken toegezegd naar tankstations en supermarkten.
Feiten&cijfers	<ul style="list-style-type: none"> Alle 10 onderzochte speciaalzaken blijken afspraken met fabrikanten te hebben gemaakt over vergoedingen; in totaal 69 samenwerkingsovereenkomsten met 19 verschillende fabrikanten. Verkoopbonussen, schapvergoedingen en vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen en deelname aan promotieacties kwamen het vaakst voor. Bijna driekwart van de speciaalzaken heeft afspraken gemaakt over variabele en/of vaste vergoedingen voor het behalen van verkoopresultaten. In 80% hiervan betreft het volume- of prestatiebonussen; een bonus indien van bepaalde producten meer wordt verkocht of er een bepaalde omzetgroei wordt gerealiseerd. De vergoedingen hiervoor lopen uiteen van enkele honderden euro's tot circa € 3.000,- per jaar. Verder hebben bijna alle winkels afspraken gemaakt over (betere) plaatsing van producten in het schap en/of de beschikbaarheid van producten in het schap; de vergoedingen hiervoor kunnen variëren tussen circa € 250,- tot € 550,- voor de zelfstandige zaken en € 100,- tot € 2.500,- voor de formulewinkels. Ten slotte ontvangen de meeste speciaalzaken vergoedingen voor het plaatsen van promotiematerialen en promotie-acties in de vorm van toonbank- of displayvergoedingen. Dergelijke vergoedingen worden momenteel toegestaan. De hoogste vergoeding hiervoor die de NVWA heeft ontdekt in het onderzoek was €1750,-
Overig (zoals heikele punten en pers)	<ul style="list-style-type: none"> Het reclameverbod is van 2002. Er is niet eerder onderzoek gedaan naar de samenwerkingsovereenkomsten tussen fabrikanten en speciaalzaken. Deels was dit omdat met betrekking tot het reclameverbod (het aanpakken van) de reclame voor tabak en rookwaren in het straatbeeld prioriteit had, deels omdat het financieel rechercheren dat nodig is voor dergelijk onderzoek nieuw is voor de NVWA, en arbeidsintensief. In een eerste reactie op de Kamerbrief van 6 december 2019 stellen de NSO en de Vereniging Nederlandse Sigaretten- en Kerftabakfabrikanten dat "commerciële afspraken een integraal onderdeel zijn van het verdienmodel van de detailhandel en hele normale handelspraktijken. Vrijwel iedere producent van welk product dan ook, betaalt voor toegang tot het schap. De verbazing van de NVWA over deze handelswijze is dus gespeeld en dient een politiek doel."

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e
Cc: 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: Documenten tbv mondelinge vraag verkoopbonussen tabak
Datum: maandag 9 december 2019 17:06:00
Bijlagen: [QenAs verkoopbonussen.docx](#)
[Telegraaf 6 december verkoopbonussen tabak.docx](#)
[TK-brief verkoopbonussen en naleving leeftijdsgrens.docx](#)
[Verkoopbonussen.pdf](#)
[Factsheet verkoopbonussen.docx](#)
[Naleving leeftijdsgrens.pdf](#)
[image001.jpg](#)
[image002.jpg](#)

Dag allen,
Met betrekking tot de volgende mondelinge vraag:

Attentie VGP

het lid Kuik (CDA) aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het bericht 'Tabaksfabrikanten strooien met illegale bonussen aan speciaalzaken' ([Telegraaf.nl](#), 6 december 2019)

Behandelaar: 10.2.e

Hierbij de volgende documenten:

- Krantenartikel Telegraaf
- Kamerbrief over de verkoopbonussen
- Bijlage bij Kamerbrief; factsheet NVWA over verkoopbonussen
- Bijlage bij Kamerbrief: factsheet NVWA over naleving leeftijdsgrens
- Factsheet over verkoopbonussen tbv mondelinge vraag
- QenA's tbv mondelinge vraag

Voor vragen weet mij te vinden!

Groet,

10.2.e | Senior Beleidsmedewerker
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie (VGP)
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag
10.2.e | Aanwezig: maandag t/m donderdag
10.2.e | [@minvws.nl](#) | [www.rijksoverheid.nl](#)

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: Vragen verkoopbonussen
Datum: maandag 16 december 2019 19:43:44
Bijlagen: [2019225000.docx.docx](#)

Ha beide,

In bijlage concept antwoorden op de kamervragen over verkoopbonussen. Lezen jullie mee en reageren jullie met opmerkingen naar mij? Dan zet ik in de lijn in en wil dan jou vragen, 10.2.e, om het bij eventuele opmerkingen van 10.2.e, 10.2.e, etc., verder af te handelen. Kom ik nog op terug! Fijne avond voor nu.

Groet,

10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 4 december 2020 21:04
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e ; 10.2.e ; 10.2.e
Onderwerp: RE: Retour: Brief Onderzoeken NVWA, verkooppunten, etc. - 2142014
Bijlagen: Brief accessoires, verkoopbonussen, uitstalverbod en meetmethode, reactie BAT en evenementen v8 track changes.docx

Beste 10.2.e,

Ik heb de scan ontvangen en ik heb de opmerkingen verwerkt. De stas vraagt een aantal dingen die ik hieronder langs ga:

Begin document:
- Zijn er dia's bij het overleg met de onderwijsraden?
Ja, die zijn toegevoegd

P2 brief:
- Kunnen supermarkten een boete krijgen naar aanleiding van een hercontrole
Nee, de tabaksfabrikanten krijgen een boete omdat zij gezien worden als initiator. De NVWA hoeft ook niet persé dezelfde supermarkten te inspecteren bij een hercontrole omdat het er om gaat of de tabaksfabrikant de overtredingen niet meer begaat.

P2 brief:
- Is het een idee om in gesprek te gaan met het CBL over het maken van afspraken met de tabaksindustrie over verkoopbonussen en andere vergoedingen.
Het advies is om niet in gesprek te gaan met het CBL hierover, onder andere omdat de tabaksfabrikanten de aanstichters zijn. De NVWA is een handhavingstraject begonnen en tegen alle betrokken tabaksfabrikanten is een rapport van bevindingen opgemaakt. Alle fabrikanten hebben hiertegen bezwaar aangetekend (net zoals bij het onderzoek bij de speciaalzaken). Totdat de boetes onherroepelijk zijn, zullen verkooppunten en tabaksfabrikanten aanvoeren dat dit een normale praktijk is die gangbaar is voor alle producten in de retail en dat het reclameverbod te ver wordt opgerekt. Een gesprek met het CBL zal er waarschijnlijk niet toe leiden dat supermarkten geen samenwerkingsovereenkomsten meer zullen aangaan met de tabaksindustrie. Het besluit om de verkoop van tabak per 2024 te verbieden zal hier inderdaad niet aan bijdragen.

P4 brief:
- Wat willen we met vervolgonderzoek (naar accessoires) bereiken als een verbod niet kan.
De alinea over rookwaren waarvoor het verbod op kenmerkende aroma's niet geldt, kan de suggestie wekken dat een verbod op accessoires die smaak geven aan tabaksproducten niet mogelijk is. De alinea is aangepast en er is verduidelijkt dat deze alinea niet over accessoires gaat maar over e-sigaretten, cigarillo's, sigaren en heatsticks. Het Europese verbod op kenmerkende aroma's geldt voor tabaksproducten (en dus niet voor e-sigaretten) en andere tabaksproducten dan sigaretten en shag zijn expliciet uitgezonderd hiervan. Nederland kan geen verbod op kenmerkende aroma's invoeren voor deze andere tabaksproducten zoals cigarillo's, sigaren en heatsticks. Omdat het Europese verbod niet geldt voor aanverwante producten zoals e-sigaretten kan Nederland wel smaken van deze producten verbieden. Hetzelfde geldt voor accessoires omdat deze niet onder de TPD vallen. De TPD staat een verbod op deze accessoires daarom niet in de weg.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl>
Verzonden: donderdag 3 december 2020 14:46
Aan: 10.2.e @minvws.nl>
CC: 10.2.e @minvws.nl>
Onderwerp: Retour: Brief Onderzoeken NVWA, verkooppunten, etc. - 2142014

Ha 10.2.e,

Stas heeft de stukken gezien en schrijft:

- *Dank! Hoofdlijn akkoord*
- *Zie opmerkingen in de brief*
- *Kan bijlage overleg Rookvrije Schoolterreinen incl de presentatie? Zijn er dia's oid?*

Vanwege de drukte ivm begrotingsbehandeling verwacht ik niet dat de scans snel retour komen. Hoop morgen!

10.2.e

10.2.e | Adviseur staatssecretaris van VWS |
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | Directie Bestuurlijke – en Politieke Zaken (BPZ) |
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag |

 | 10.2.e

 | 10.2.e@minvws.nl |

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 7 december 2020 13:10
Aan: 10.2.e n)
Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen
Bijlagen: Brief accessoires, verkoopbonussen, uitstalverbod en meetmethode, reactie BAT en evenementen v9.docx

Hoi 10.2.e,

Dit is de versie die nu bij de stas ligt. In deze versie zijn zijn opmerkingen verwerkt en ik neem aan dat hij hier wel akkoord mee kan gaan.

Wanneer denk je dat de brief uitgaat deze week?

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl>
Verzonden: maandag 7 december 2020 12:41
Aan: 10.2.e @minvws.nl>
Onderwerp: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

Hoi 10.2.e,
Heb je voor mij de laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen?
Dank!
10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 9 december 2020 09:49
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

Aangepast! Ik stem verzending verder af met 10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl>
Verzonden: dinsdag 8 december 2020 19:25
Aan: 10.2.e @minvws.nl>
Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

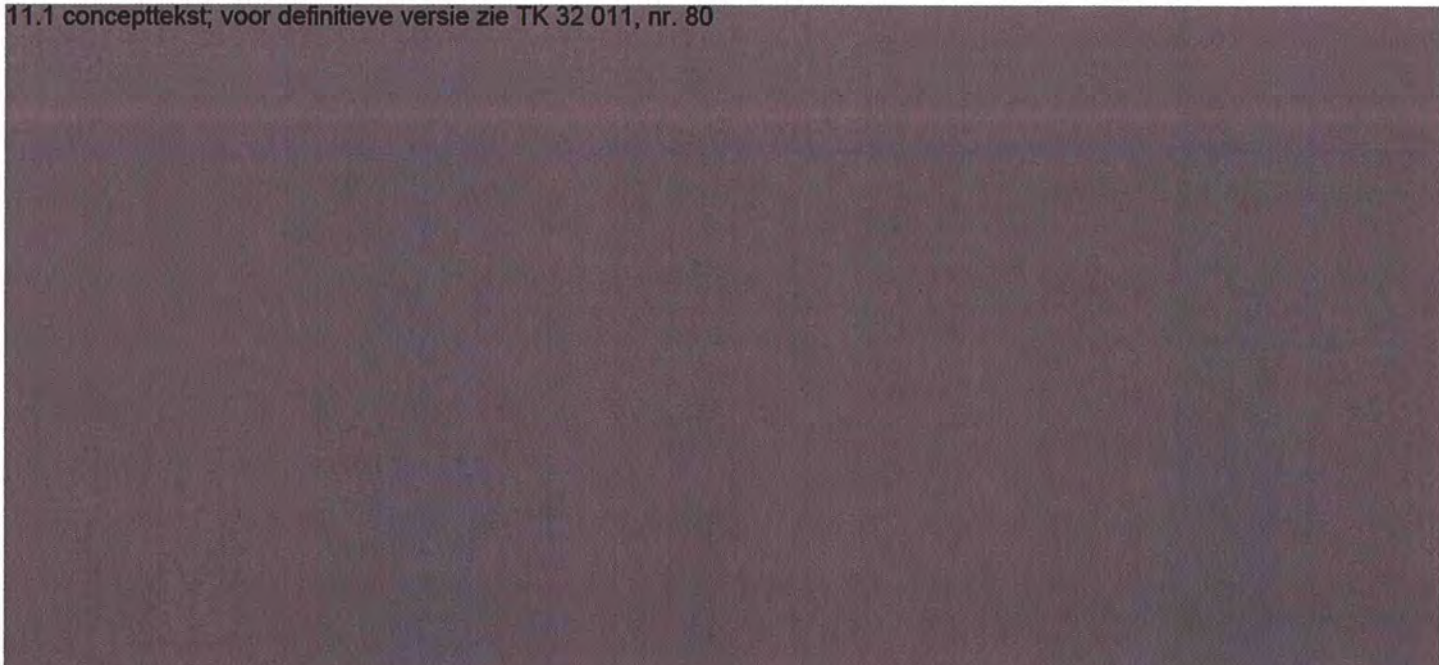
O ja, deze sectie staat midden op pagina 2 van de brief.

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 8 december 2020 19:13
Aan: 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>; 10.2.e @minvws.nl>
CC: 10.2.e @minvws.nl>
Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

Hoi 10.2.e

Ik heb wat heen en weer geschoven en dit leek me wel een mooie plek, zie onder. Ik heb dan verderop een dubbeling eruit gehaald.

11.1 concepttekst; voor definitieve versie zie TK 32 011, nr. 80

@allen, wat denken jullie?

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>
Verzonden: dinsdag 8 december 2020 18:34
Aan: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>; 10.2.e [redacted]@minvws.nl>; 10.2.e [redacted]@minvws.nl>
CC: [redacted]@minvws.nl>
Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

En graag jullie instructie over waar dit precies moet landen in de brief!

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>
Datum: dinsdag 08 dec. 2020 6:26 PM
Aan: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>, 10.2.e [redacted]@minvws.nl>
Kopie: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>, 10.2.e [redacted]@minvws.nl>
Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

Hoi 10.2.e en 10.2.e ,

Dank! Ik heb passage doorgenomen met stas en die stelt voor om het middenstuk eruit te laten. Dan wordt het zo:

11.1 concepttekst; voor definitieve versie zie TK 32 011, nr. 80

Eens?

Zo ja, dan verzoekt stas aan @10.2.e om deze zinnen in de tekst van de brief op te nemen.

Dank!
10.2.e

Van: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>
Verzonden: dinsdag 8 december 2020 17:22
Aan: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>
CC: [redacted]@minvws.nl>; 10.2.e [redacted]@minvws.nl>
Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

Hoi 10.2.e,

Miranda heeft er naar gekeken en ze is akkoord met de versie die ik hieronder heb aangepast.

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e [redacted]
Verzonden: dinsdag 8 december 2020 11:28
Aan: 10.2.e [redacted]@minvws.nl>
Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

Hoi 10.2.e,

Ik sprak net Miranda en Victor en het leek hen verstandig om de supermarkten niet harder aan te pakken dan we nu al doen in de brief. We hebben ze namelijk nog nodig op een heel aantal onderwerpen. Ik zet hen dus ook even in de cc.

Ik heb ook naar je tekst gekeken en het leek me beter om geen uitspraken te doen over de vraag of supermarkten juridisch zijn aan te spreken op deze samenwerkingsovereenkomsten, vandaar een tekstvoorstel hieronder.

11.1 concepttekst; voor definitieve versie zie TK 32 011, nr. 80

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl>

Verzonden: dinsdag 8 december 2020 10:33

Aan: 10.2.e @minvws.nl>

Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

Zo?

11.1 concepttekst; voor definitieve versie zie TK 32 011, nr. 80

Van: 10.2.e @minvws.nl>

Verzonden: maandag 7 december 2020 13:10

Aan: 10.2.e @minvws.nl>

Onderwerp: RE: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

Hoi 10.2.e,

Dit is de versie die nu bij de stas ligt. In deze versie zijn zijn opmerkingen verwerkt en ik neem aan dat hij hier wel akkoord mee kan gaan.

Wanneer denk je dat de brief uitgaat deze week?

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e @minvws.nl>

Verzonden: maandag 7 december 2020 12:41

Aan: 10.2.e @minvws.nl>

Onderwerp: laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen

Hoi 10.2.e,

Heb je voor mij de laatste versie van de brief met oa de verkoopbonussen?

Dank!
10.2.e